Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 19 (1106) ГОД XXII БЕЛАСТОК 8 МАЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

Аднак вясна...

Фота В. Рудчыка.

Гутарка дзядзькі Максіма

Чаго я не сказаў на сходзе

Вечарам зайшоў да мяне солтыс. Пасядзеў, папяросу выкурыў, у тэлевізар паўзіраўся, бо якраз цікавы тэатр паказвалі...

— Засядзеўся я ў вас, дзядзька Максіме, — адазваўся ён урэшце, — засядзеўся і аб справе забыў.

— Спраў на свеце ды самых розных цьма-цьмушчая, — гавару я яму. — Ты пра чалавека не забывай. Гэта найважнейшая справа.

— Заўтра сход будзе ў нашай вёсцы, — кажа солтыс. — Прыедзе начальнік гміны і яшчэ нехта, мабыць, з ваяводства... Па справе пенсій для сялян. Дык можа б вы, дзядзька Максіме, выступілі на гэтым сходзе і сказалі, што мяркуеце аб гэтым...

Што я мяркую? Не адзін раз прыйшлося мне над гэтым задумацца, бо старасць ужо недалёка і за маімі дзвярыма. Пакуль што на здароўе не наракаю. Але праз 7-10 гадоў... У горад перасяліцца? А горад мяне зусім не маніць. Старых дрэў, як кажуць, не пересаджваюць, бо яны тут жа засыхаюць. Для селяніна найлепшай жыццёвай апорай з'яўляецца зямля-кармілелька. І таму наш брат, мужык, хай і найбагацейшы, заўсёды з непакоем сустракаў сваю старасць. Неяк увайшло ў традыцыю вясковага быту, што старых іх дзеці найперш пераводзілі з прасторных пакояў за печ на кухню, а пазней яшчэ перасялялі ў камору, а здаралася, што проста выганялі ў хлеў. Стары — непатрэбны.

Калісьці жыла ў нашай вёсцы старая Кастусіха. Гаварылі, што яна, вяртаючыся з бежанцаў, прывезла залатыя манеты. Насіла іх у мяшочку на грудзях і ніколі з імі не расставалася. Аднойчы, калі спала, уласны сын адабраў у яе гэты скарб, а Кастусіха пайшла ад хаты да хаты за ласкавым хлебам. Зімой і летам — заўсёды босая, у адной і той жа світцы, прыкрытая вялікаю хусткаю. Заходзіла ў хату і, пахваліўшы бога, тут жа сядала на зямлі каля парога і магла так моўчкі сядзець цэлую гадзіну. Доўгія і зусім белыя валасы густою страхой прыкрывалі яе галаву і звісалі на плечы. Ніколі яна нічога ўтолас не прасіла. Толькі ў яе вачах адлюстроўваўся такі жаль, што ніхто (апрача ўласных дзяцей) не адмовіў ёй ані куска хлеба, ані кубка малака ці міскі нейкага супу. Пад'еўшы, яна пачынала гаварыць, ды як гаварыць! Казкі расказвала, пра дзівы розныя гаварыла... Аднойчы зімой ваўкі яе ў лесе на кускі разарвалі...

А вось у Трасцянцы, чуў, жыла бабулька Анна, якой да смерці прыйшлося адной дажываць, бо яе дзеці пасля навукі ў горадзе абсталяваліся. Адна з яе дочак і цяпер жыве ў Беластоку. Мае ўласную машыну і на гэтай жа машыне разам з мужам часам наведвала старэнькую маці. Толькі не дай бог нікому, ды і самім, такіх адведак! Прыязджалі яны на гэтай сваёй машыне, спыняліся ля хаты, бабулька адчыня-

(Працяг на стар. 4)

З рэпарцёрскіх запісак

На каго ў суд?

Калі б у вас выцягнулі з кішэні 230 тысяч злотых — што вы зрабілі б? Паімчаліся б у міліцыю і патрабавалі б адшукаць злодзея.

Калі б нехта ў якой-колечы ўстанове змахляваў бы такі ж капітал, дык адразу пайшла б у рух цэлая машынерыя, якую дзяржава паставіла на стражы грамадзянскага парадку. І гэта зразумела, і так яно павінна быць, і так бывае.

Аднак... на жаль, здараецца гэтае „а д н а к". Злачынства ёсць, затраты ёсць, а ў суд няма на каго падаць...

* * *

У рамках інтэнсіўнага развіцця жывёлагадоўлі спулдзельня прадукцыйная ў Вульцы Нурэцкай рашыла пабудаваць свінагадоўчы комплекс. Два свінарнікі для адкорму парсюкоў на 1200 штук кожны, уласная гадоўля свінаматак і парасят. **Ваяводскае праўленне сельскагаспадарчых капіталаўкладанняў** (WZIR) запрапанавала вульчанскім спулдзельцам **тыповы праект** пабудовы тучарні на 1200 штук кормнікаў, апрацаваны спецыялістамі з **Інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі** (IMER)

* * *

З горам-з бядою закончылі будаўнікі першую тучарню. Праектанты ганарыліся, што гэта апошні крык будаўнічай моды. Поўная механізацыя. Не трэба нават падсцілкі. Хопіць вадою змыць усялякую нечысць, і яна паплыве ў рэзервуар. З цэлай вёскі прыходзілі людзі паглядзець гэтае будаўнічае цуда. Больш вопытныя гаспадары, паглядзеўшы бетонную падлогу, крытычна круцілі галавой і паціху мармыталі:

— Ні хрэна тут не будзе. На гэтым бетоне свінні так вырастуць, як канюшына на пяску.

* * *

Старшыня спулдзельні ў Вульцы Нурэцкай **Фёдар Пытэль,** сябра майго дзяцінства, маркотна паглядзеў на мяне і замахаў рукамі:

— Хаця ты адчапіся ад мяне! Надаела ўжо мне гаварыць пра гэтыя хлеўні і пра свіней. Кожны дзень сядзяць тут нейкія інжынеры, а толку ад гэтага зусім аніякага. Толькі час забіраюць, працаваць не даюць.

Мала-памалу дабіўся я, у чым рэч. За першым разам спулдзельцы з Вулькі паставілі на адкорм 800 штук парсючкоў. Было гэта летам мінулага года. І адразу пачалася бяда. Ад першых тыдняў да свіней прычапілася хвароба чырвоныя плямы, якія пераходзілі ў адкрытыя лішаі. Ногі свіней выкрыў-

(Працяг на стар. 4)

Беларуская песня — 77

Дуэт Людміла Грайко і Тамара Ільяшук з Бельскага белліцэя заняў першае месца ў катэгорыі сучаснай песні.

Фота К. Свідэрскага.

Будні дзень кнігі на Сакольшчыне

Нават без спецыяльных анкет ды глыбокіх аналізаў відаць, як з году ў год павышаецца ўзровень адукацыі ў нашых сёлах і мястэчках. Не трэба таксама даказваць, што ў гэтым вялікую ролю адыгрывае кніга. Таму, здавалася б, на справу павелічэння кнігазбораў ды пашырэння чытальніцтва ўсе мясцовыя ўстановы і арганізацыі павінны хухаць і дзьмухаць. У жыцці бачым нярэдка іншы вобраз.

Возьмем Сакольшчыну.

У мінулым годзе гмінныя ўлады ў Крынках і Сухаволі палічылі кнігі лішняй раскошай і не далі на закуп кніг у свае бібліятэкі і іх філіялы нават і зламанага граша, іншыя ўпраўленні адкараскаліся ад гэтага абавязку жабрачымі падачкамі: Чарнавесь „ахвяравала" 15 тысяч злотых, Новы Двор — 20 тысяч, Шудзялава — 21 тысячу, адна-адзіная Саколка прадназначыла на набыццё новых кніг у бібліятэкі 200 тысяч злотых. У бягучым годзе фінансаванне новых набыткаў абяцае быць крыху лепшае, Шудзялава, напрыклад, прадназначыла 38 тысяч злотых, Чарнавесь — 30 тысяч, але Кузніца толькі 24 тысячы, Янаў жа ўсяго 14 тысяч. Сухавольскае гміннае ўпраўленне „сквітавала" свой абавязак 20 тысячамі.

Возьмем яшчэ і такую „дробязь". Вядома, што разам з ліквідацыяй паветаў былі ліквідаваны і павятовыя бібліятэкі, але толькі фармальна, бо на самай справе іх ператварылі ў гмінна-гарадскія бібліятэкі з захаваннем ранейшых абавязкаў у адносінах да іншых гмінна-гарадскіх, гмінных і філіяльных бібліятэк з тэрыторыі ў асноўным былога павету. Але што варты абавязкі без правоў?! Даводзіцца працаўнікам гэтай установы ўсюды ўсё выпрошваць ды вымольваць на правах далёкай ды беднай сваячніцы: „Злітуйцеся, дах працякае! Памажыце, няма дзе кнігі паставіць! Майце сэрца, у нас няма чым паліць у печы!" А ўпраўленні паступаюць па адвечнаму правілу паводзін усіх заможных ды важных: „Хачу дам, а хачу і не дам!"

Але адначасова на Сакольшчыне кніга мае многа верных прыяцеляў.

— У першую чаргу імі з'яўляюцца тыя сяляне, якія вядуць у сваіх вёсках бібліятэчныя пункты, — сцвярджае ды-

(Працяг на стар. 4)

ШТО НОВАГА?

„Нова канча" ў перакладзе з каталонскай мовы азначае новая песня. У Іспаніі так называюць новы напрамак у песеннай творчасці і, асаблівы жанр выканання. Спевакі „Нова канча" пачалі выступаць у цяжкі для іспанскага народу час. У гады франкісцкага рэжыму ім прыходзілася спяваць у невялікіх клубах і барах пры шчыльна зачыненых дзвярах, каб іх песні не даносіліся да вушэй паліцыі. Яны спявалі аб свабоднай Іспаніі і марылі аб тым часе, калі змогуць выступаць адкрыта, не баючыся праследавання ўлад.

Сёння прадстаўнікоў „Нова канча" можна паслухаць у буйнейшых канцэртных залах Мадрыда, іх галасы гучаць у перадачах нацыянальнага радыё.

У песнях маладых спевакоў ярка адлюстроўваюцца праблемы сённяшняй Іспаніі, барацьба новага са старым, прагрэсіўныя настроі моладзі. Песні гэтыя падкупляюць сваім лірызмам, мілагучнасцю і чыста іспанскай эмацыянальнасцю.

„НОВА КАНЧА"

Прызнаным лідэрам „Нова канча" з'яўляецца каталонскі спявак і гітарыст, вядомы пад псеўданімам Раймон. У канцы мінулага года ён упершыню пасля многіх гадоў ганення з боку ўлад выступіў у адной з буйнейшых залаў Мадрыда. Канцэрт гэты ператварыўся ў магутную маніфестацыю маладых барацьбітоў за свабоду і дэмакратычныя пераўтварэнні ў краіне. Слухачы з захапленнем сустрэлі народнага любімца. У перапынках паміж песнямі публіка стоячы скандавала „Амністыя! Амністыя!"

„У час зараджэння нашага руху, — гаворыць Раймон, — у Каталоніі, ды і ва ўсёй Іспаніі, усяляк насаджвалася так званая поп-музыка, далёкая ад праблем, якія сапраўды хвалююць моладзь. „Нова канча" стараецца перадаць інтарэсы, надзеі і спадзяванні прагрэсіўнай моладзі".

Адзін з відных іспанскіх крытыкаў пісаў, што Раймон і яго таварышы — выканаўцы песень пратэсту з Каталоніі — „запоўнілі вакуум, які існаваў да гэтага ў маладзёжным музычным жыцці краіны".

„З моманту нараджэння „Нова канча" і па сённяшні дзень наша пазіцыя застаецца нязменнай, — гаворыць другі вядомы каталонскі спявак Пі дэ ла Сера. — Не змянілася яна і пасля смерці Франка. Патрабаванні, якія гучалі ў нашых песнях учора, сёння такія ж актуальныя."

Пі дэ ла Сера і Раймон — розныя па характару выканаўцы. Раймон спявае свае песні нягучным галасам пад ледзь чутны акампанемент гітары, ды і сам ён нагадвае задуменную размову са слухачамі. Рэчытатыў Пі дэ ла Серы суправаджаецца віртуознымі пасажамі на гітары. Агульнае паміж песнямі аднаго і другога — заклік да барацьбы.

Нядаўні канцэрт Пі дэ ла Серы ў Аўеда набыў характар антыўрадавай дэманстрацыі. Справа дайшла да ўмяшання паліцыі. „Урад гаворыць аб дэмакратычных пераўтварэннях, але паглядзіце, як цяжка нам свабодна выказваць сваю думку!" — сказаў Пі дэ ла Сера пасля канцэрта.

Нягледзячы на скрытую нядобразычлівасць з боку ўлад, прагрэсіўныя спевакі-каталонцы становяцца ўсё больш папулярнымі. Фільм пад назвай „Нова канча", які расказвае аб прадстаўніках гэтага песеннага жанру, дае вялікія касавыя зборы.

„Мы не „зоркі", — мы звычайныя артысты, — падкрэслівае Раймон. — Нашы песні такія папулярныя таму, што яны адгукаюцца на тое, што хвалюе цяпер моладзь краіны".

А. Л.

ШЛЯХАМ ГАДОЎ

ТАРАШКЕВІЧ БОЛЬШ БЛІЗКІ

З бегам часу Браніслаў Тарашкевіч становіцца для нас усё больш блізкі, таму што ўсё больш падрабязнасцей з яго жыцця адкрываецца ў архівах. Вось, напрыклад, В. Рагойша, шукаючы матэрыялаў пра Янку Купалу, наткнуўся на ліст Я. Купалы да Б. Тарашкевіча з 1913 года, дагэтуль невядомы, які кідае святло ў роўнай ступені на біяграфію як аднаго, так і другога. Таксама С. Александровіч у пошуках матэрыялаў пра А. С. Пашкевіч-Цётку, адкрыў яе лісты да Б. Тарашкевіча ў часе даследаванняў над іншымі біяграфіямі, можна сказаць — выпадкова. На самай жа справе гэта не выпадковасць, бо з самага юнацтва жыццё Б. Тарашкевіча было звязана з выдатнейшымі прадстаўнікамі беларускай літаратуры і навукі. Можна спадзявацца, што сістэматычныя пошукі яго ўласнай спадчыны прынеслі б багаты плён, і не толькі ў адносінах да яго постаці.

Ніжэй змяшчаем два архіўныя, напісаныя ўласнаручна Б. Тарашкевічам, дакументы, якія яшчэ не публікаваліся. У першым ён пералічвае свае працы, апублікаваныя ў Савецкім Саюзе.

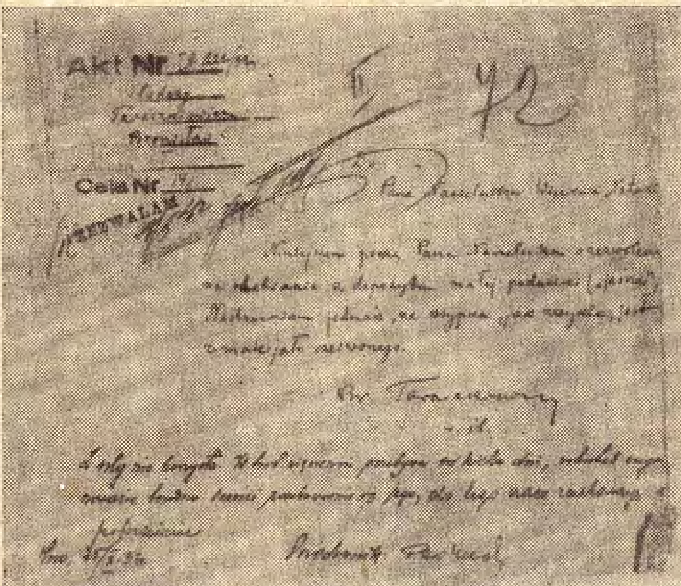

Гэта ўрывак яго кароткай аўтабіяграфіі з 1936 года, у якім, між іншым, чытаем: „Маю наступныя працы: 1. *Дыферэнцыяцыя польскай вёскі ў часе крызісу* (6 друк/аваных/ а/ркушаў/ у зборніку МАІ: „Польская вёска ў часе крызісу"); 2. *Сялянскае паўстанне ў Галіцыі, „Аграрные проблемы"*, 1934; 3. *Польская вёска (Да 20-годдзя імпер/ыялістычнай/ вайны)*, „Аграрные проблемы", 1934; 4. *Нацыянальная палітыка польскага фашызму на З/аходняй/ Б/еларусі) і З/аходняй/ У/краіне/*, „Аграрные проблемы", 1935; 5. *Польска-германскае гандлёвае пагадненне*, „Аграрные проблемы", 1935; 6. *Заходняя Беларусь як плацдарм польскай імперыялістычнай інтэрвенцыі/* „Коммунистический Интернационал" 1931; 7. Шэраг артыкулаў у савецкім штодзённым друку па аграрнаму, нацыянальнаму пытанню і па літаратуры; 8. Поўны пераклад гекзаметрам з грэчаскай на беларускую мову „Іліяды" Гамера. Прыняты Белдзяржвыдавецтвам у друк."

Другі дакумент датычыць рысаў яго характару. Б. Тарашкевіч валодаў невычэрпным багаццем гумару. І гэта выяўлялася цалкам незалежна ад абставінаў, у якіх ён знаходзіўся: магла гэта быць трыбуна ў зале Сейма, зала суда, турма, лава падсудных, мог гэта быць ліст да адваката, артыкул, словам — заўсёды і ўсюды.

Такім прыкладам з'яўляецца і заява Б. Тарашкевіча „ *Пану начальніку турмы „На Лукішках"*, у якой чытаем: *„Прашу Пана Начальніка дазволу ўзяць з дэпазіту малую падушку („ясік"). Напамінаю, аднак, што насыпка, як заўсёды, ёсць з чырвонага матэрыялу"*. Подпіс: *„Бр. Тарашкевіч с/ледчы/ в/язень)"*. Ніжэй ідзе запіс перадавіка паліцыі: *„Ільготамі не карыстаецца. У тут/эйшай/ турме знаходзіцца некалькі дзён, па гэтай прычыне пакуль што цяжка ацаніць яго паводзіны, дагэтуль вядзе сябе карэктна"* і подпіс перадавіка з датай 25.X.1932 г. З левага боку відаць рашэнне начальніка турмы: *„Не дазваляю"*.

Аляксандра Бергман

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ"

Ліст з Варшавы ● З клопатам пра самадзейны рух ● Мяшок сялянскага болю ● На скупцы ў Шымках ● У літоўцаў ● У гданьскім клубе БГКТ ● Трагедыя бабулі ● Што за святліца? ● Лекар кніжак ● Пра найлепшых з Тарнопаля ● Весткі з Крыўца, Шудзялава, Ласінкі, Старога Ляўкова, Белавежы, Нарвы, Спічак, Градочна, Крывой, Гарадка, Крынак ● Кастусь зайздросціць Парфену ● Песня „Не плачь, девчонка".

М. ШАХОВІЧ

З НАРОДНЫХ ГАВОРАК

гранка — вузкая палявая дарога, якая служыць гаспадару як даезд да сваіх палеткаў. А нашто ш ты гранку заораў? Кудым ш тэпэр на пасовое выйідэш?

мозуоль — вузел. І хто ш так завязуе? Наробіш тых мозолюов, што хоч ты зубамі розвязуй.

одягане — адзенне, вопратка. Ты знов дэсь мое одягане закінула, што і с свіечкою нэ найдэш.

погуон — вольны выпас жывёлы, сагнанай з цэлай або часткі вёскі, на агульнавясковых лугах. То завтра хіба наша коліэйка будэ коровы в погуон гнаті.

шоры — святочная раменная збруя, накладваемая на верх каня, якая служыць для прытрымоўвання хамута. Трэба будэ і собіе шоры справіті, а то вжэ аж от сусіедув нэгожэ.

шчолок — вывар з сушаных фруктаў. Влiэй мніе, маті, с кубок шчолку, а то дэсь так смага мучыт.

(Пасынкі з Бельскай гміны)

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota — 7.V. 6.00 Tech. Rol. Upr. rośl. 6.30 Mech. rol. 7.45 Próba ciśnienia — dramat psych. 9.00 Dla klasy VII. Nauka o czł. 10.00 Dla klasy VII. Zool. 11.05 Geogr. **Studio 2.** 14.00 Dziennik. 14.10 Tańczy i śpiewa Twiggi. 14.30 Nowosądeckie plenery. 14.35 Mistrz. Polski flisaków. 14.50 Serwis turyst. 14.55 Muzyka i dobre obyczaje. 15.00 Nasz gość. 15.05 Widowisko. 15.35 Wielobój gwiazd. 16.10 Orinoko — film dok. 16.40 Znajomy z ekranu. 16.45 Nowosądeckie plenery. 16.50 Dymitr Szostakowicz — film dok. 17.15 Serwis turyst. 17.20 Wielobój gwiazd. 18.00 Nasz gość. 18.10 Konferencja pras. 18.45 Odpowiadając na wasze listy. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Piaskowa pułapka — serial sens. 21.25 Pr. rozr. 21.55 Kosmos 1999 — serial. 22.45 Pr. rozr. 23.00 100 karabinów — western.

Niedziela 8.V. 6.40 Tech. Rol. Mat. 7.10 Mech. rol. 7.40 Alarm przeciwpoż. 7.50 TV szk. śred. Nasze spotk. 8.20 Now. w domu i zagr. 8.35 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 9.55 I etap Wyścigu Pokoju. 10.10 Teleranek (c.d.). 10.35 I etap Wyścigu Pokoju. 10.45 Antena. 11.10 I etap Wyścigu Pokoju. 11.20 Dziennik. 11.40 I etap Wyścigu Pokoju. 11.50 Rolnicze rozmowy. 12.20 I etap Wyścigu Pokoju. 12.30 Rzeczpospolita Muzyczna — Płock cz. I. 13.20 I etap Wyścigu Pokoju. 13.40 Z kamerą wśród zwierz. 14.10 Niedzielne spotk. przyjaciół. 14.45 Piórkiem i węglem. 15.10 Los. Dużego Lot. 15.25 Długie łodzie Wikkingów — film przyg. 17.25 Tele-Echo. 18.25 Pr. rozr. 18.50 Przemówienie Amb. Czech. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Bajka dla dor. 20.40 Zaklęty dwór — serial. 21.40 Sport. 23.40 Paulina — fr. dramat obycz.

Poniedziałek — 9.V. 8.15 TV szk. śred. Hist. 8.50 Chem. 9.25 NURT. 10.15 Pr. dnia. 10.20 Film fab. 11.40 Pracownia frontowego plakatu. 11.55 Ur. odprawa wart. 12.45 Rzeczpospolita muzyczna — Płock (II). 13.20 Rozerwany pierścień — film fab. 16.00 Kierunek Alaska. 16.20 Znane i lubiane. 16.40 Wyścig Pokoju. 17.45 Teatr Małych Form. W. Broniewski „Wisła". 18.30 Pr. muz. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. „Rewolwer" A. Fredry. 22.10 Pr. rozr.

Wtorek — 10.V. 6.30 TV szk. śred. Hist. 7.00 Chem. 7.30 Szalona głowa — film fab. 9.00 Mat. dla najmł. 13.45 Tech Rol. Fiz. 14.30 Upr. rośl. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Wyścig Pokoju. 17.35 Studio Mł. 18.00 Magazyn motor. 18.20 W starym Kinie. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Byłam tu szczęśliwa — film fab. 22.05 Świat i Polska. 22.40 Dziennik.

Środa 11.V. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 7.30 Świadectwo martwych oczu — film fab. 9.00 Dla klasy VII. Chem. 11.05 Dla klasy VIII. Fiz. 12.00 Chem. 12.45 TV szk. śred. Mat. 13.25 Fiz. 15.05 NURT. 15.35 Pr. dnia. 15.40 Obiektyw. 16.00 Dziennik. 16.10 Wyścig Pokoju. 17.15 Dla dzieci. 17.45 Los. Małego Lot. 18.00 Pr. muz. 18.35 Skarby siódmego kontynentu — serial. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Dlaczego kłamały — fr. film fab. 22.10 Pr. muz. 22.50 Dziennik.

Czwartek — 12.V. 6.30 TV szk. śred. Mat. 7.00 Fiz. 7.30 Biała Odyseja — film fab. 9.00 Dla klasy I lic. J. pol. 10.00 Dla klasy VI. Hist. 12.00 Dla klasy VIII. J. pol. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Hist. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Szturm Berlina. 17.00 Dla młodych widzów. 18.00 Patrol. 18.20 Przygoda z nauką. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr Sensacji. O. Czajkowska „Ostatni koncert". 21.55 Pegaz. 22.40 Dziennik.

Piątek — 13.V. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Hist. 9.00 Pr. dla najmł. 9.30 Teatr Sensacji. O. Czajkowska „Ostatni koncert". 11.05 Dla klas I—III lic. Wych. tech. 12.45 Tech. Rol. Hod. zwierz. 13.25 Mech. rol. 15.25 NURT. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Film dla dzieci. 16.45 Sylwia — film fr. 17.40 Wyścig Pokoju. 18.20 Teatr Małych Form. J. Koniusz „Czterdziestolatek". 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Starszy syn — cz. I kom. obycz. 21.45 Ekran i życie — Otello. 23.00 Dziennik.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 6.V — 9.45 Nasza biografia. 14.20 Film fab. 18.00 Hokej. Mistrz. świata. 20.45 Koncert estrad. 21.00 Hokej. Mistrz. świata.

Sobota 7.V — 12.50 Film fab. 14.15 W świecie zwierz. 16.00 Film dok. 17.15 Pieśń naszych ojców. 20.30 Film fab.

Niedziela 8.V — 12.30 Film fab. 13.45 Koncert. 14.30 Spektakl. 18.00 Hokej. Mistrz. świata. 20.45 Film fab.

КІНО

Białowieża Mgła — pol. 10—11. Chinatown — USA 12—13. Zagrożenie — pol. 14—15.

Bielsk Podl. Gehenna — pol. 10—11. Za rok, za dzień, za chwilę... — pol. 12—13. Ludzie godni szacunku — wł. 14—15.

Czyże Dzień szarańczy — USA. Rodzina — pol. 11—15.

Dubicze Cerkiewne Przeciw Kingowi — jug. Na przykład Józef — NRD 11—15.

Kleszczele Wielka podróż Agaty Schweigert — NRD 10—11. Klatka — fr. 12—13. Mgła — pol. 14—15.

Michałowo Trędowata — 10—11. Zbrodnia pod błękitną gwiazdą — czes. 12—13. Con Amore — pol. 14—15.

Mielnik Romans jakich wiele — wł. 11. Brunet wieczorową porą — pol. 14—15.

Milejczyce Iwan Kondarew — buł. 10—11. Zawiłości uczuć — pol. 12—13. Podróż Sindbada do Złotej Krainy — ang. 14—15.

Narew Grzeszna natura wł. — W te dni przedwiosenne — pol. 11—15.

Narewka Jak utopić doktora Mraczka — czes. Flic story — fr. 11—15.

Orla W środku lata — pol. Zbuntowani — bułg. 11—15.

Rajsk Mój kochany mąż i ja — NRD. To niemożliwe — radz. 11—15.

B.Z.Graf. Zam. 1014 B-4

У рэдакцыю прыйшоў ліст з Гданьска. Мы чытаем усе лісты аднолькава ўважліва, гэты, аднак, прымусіў нас звярнуць на сябе асаблівую ўвагу. Аўтар яго пісаў:

„Я, Іштван Дабі, венгр. Жонка ў мяне полька. Ад 1971 г. жыву ў Польшчы. Я паэт-перакладчык. Перакладаю на венгерскую і польскую мовы. Хачу перакласці і творы беларускіх паэтаў на венгерскую мову. Вось першыя мае пераклады ўласных вершаў на беларускую мову“. Далей ішла нізка цікавых вершаў на беларускай мове.

Мы папрасілі Іштвана Дабі напісаць аб сабе падрабязней. Асабліва цікавіла нас, дзе і калі вывучаў ён беларускую мову.

Адказу доўга чакаць не давялося. „Дзе я вывучыў беларускую мову? — пісаў па-беларуску, зразумела, Іштван Дабі. — Сам, з дапамогай слоўніка, кніг“. Далей пісаў аб сабе больш.

Нарадзіўся ў 1943 годзе ў Будапешце. Вучыўся ва універсітэце на арабскай філалогіі, але з сямейных прычын праз два гады спыніў вучобу. Потым працаваў у фірмах замежнага гандлю і аднačасова ў бюро перакладаў, а таксама пісаў і перакладаў вершы. Вывучыў некалькі замежных моў і здаў па іх экзамены.

У Польшчы заняўся выключна мастацкай літаратурай. Гданьскае радыё перадавала пераклады (апавяданні, п'есы) і яго ўласныя вершы. Публікуецца ў польскіх, венгерскіх (у Венгрыі і Югаславіі) часопісах, а таксама ў польскай газеце „Czerwony Sztandar“, што выдаецца ў Вільнюсе.

Іштван Дабі яшчэ напісаў нам, што ў даны момант падрыхтоўвае том сваіх вершаў і том перакладаў з літоўскай мовы на польскую і венгерскую.

Так напісаў нам аўтар аб сабе. Напісаў вельмі скромна. Не напісаў, што з'яўляецца адным з тых здзіўляючых людзей, якія адораны фантастычнай здольнасцю прысвойвання замежных моў. Валодае ён дзевяццю еўрапейскімі мовамі, перакладаць жа можа з дваццаці моў, у тым ліку з арабскай, індыйскай, японскай, грузінскай... Пераклаў на венгерскую мову і вершы в'етнамскага паэта Цьен Хуна, а для Камернага тэатра ў Сопаце пераклаў п'есу партугальскага драматурга Бернарда Сантарэна „Прысята“.

У Іштвана Дабі шмат сяброў ва ўсіх кутках свету. Пішуць да яго нават сябры з Марыйскай АССР, а марыйская мова — для яго не таямніца, зрэшты, мае ж яна шмат супольнага з яго роднай мовай.

Так што нічога нам не застаецца, як прывітаць Іштвана Дабі і ў нашай, беларускай мове. Такое зацікаўленне ў чалавека, родная мова якога не мае з нашай нічога супольнага, тым больш каштоўнае.

А. Чэчуга

ВЕРШ

па сутнасці кожны чалавек — паэт
бо жыццё — гэта верш
у якім дні — літары
тыдні — словы
гады — сказы
а апошняя кропка — смерць

* ❊ *

маці раджаюць
каб у ноч адзіноцтва
зразумець
што ўжо не маюць сыноў
якіх даглядалі
доўгія гады
усё далей
за імі
пакуль урэшце
на рагу вуліцы
кінуўшыся ў абдымкі
іншай жанчыны
зніклі
і штораз менш
вестак
атрымаюць аб іх
маці
якія паволі
стануць адзінокімі
чакаючы
апошняга развітання

АЎТАПАРТРЭТ

бацька — маўклівае прымірэнне
маці — жывы розум
сястра — праца
а я — жыццё хаатычнае
не маю веры ні мэты
і мая жонка — заслонены грэх

толькі туга
і тайныя мары
і маё жыццё — любоў
мае сябры — адзінокія вандроўнікі ночы
мае каханкі — неоны вялікіх гарадоў
і мае мары — таямніца
і маё жыццё — гарачка

жыву ў цішыні
на вуліцах парожніх
у бязлюдных парках
на беразе з пахам рыб
і мой ложак — халодны пясок
лаўка на востраве
цёплы ложак незнаёмых
маёй стыхіяй ёсць агонь
і колер мой — чырвань
дрэвы трава і мак
усюды мак
і полымя
і агонь
маё жыццё — мастацтва
маё мастацтва — любоў
мая любоў — агонь
агонь ёсць чырвоны
і гарачка таксама чырвоная

бацька — маўклівае прымірэнне
маці — жывы розум
сястра — праца
а я — хаатычнае жыццё

Іштван Дабі

Першы выпуск беларусістаў — завочнікаў

З канцом бягучага 1976/77 навучальнага года сцены Варшаўскага універсітэта пакіне першая 14-асабовая група філолагаў-беларусістаў, якія на працягу мінулых пяці гадоў здабывалі тут завочна вышэйшую адукацыю. Паспяхова прайшлі апошнія экзамены. Цяпер студэнты завяршаюць свае магістэрскія працы і рыхтуюцца да іх абароны.

Найбольшае зацікаўленне праявілі пяцікурснікі вывучэннем беларускага фальклору Беласточчыны. Над гэтым пытаннем працуе дзесяць магістрантаў пад навуковым кіраўніцтвам др. А. Баршчэўскага. Трое студэнтаў спецыялізуецца ў галіне дыялекталогіі і пад навуковым кіраўніцтвам др. габ. Э. Смулковай вывучае выбраныя пытанні лексікі на беларускамоўных і пераходных беларуска-польскіх абшарах Беласточчыны. Нештодзённай тэмай заняўся М. Шаховіч, які вывучае паэзію на старонках „Нівы“.

На здымку — студэнты-завочнікі ў час сяброўскай сустрэчы ў памяшканні БГКТ у Варшаве. Злева направа (стаяць): Вольга Гарустовіч (Дубіны), Іван Міранюк (Махнатае), Аляксандр Артымовіч (Плюцічы), Аляксандр Баршчэўскі — кіраўнік кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта, Міхась Шаховіч (Беласток), Сцяпан Бурыла (Маліннікі), Віталіс Луба (Мілейчыцы); (сядзяць): Ніна Гаўзэ (Орля), Зінаіда Туронак (Варшава), Таццяна Шайкоўская (Орля), Алена Бабулевіч (Орля), Ірэна Навацкая (Гайнаўка) і Ала Якубоўская (Нарва). На здымку адсутнічаюць Вольга Андрэюк з Гайнаўкі і Уладзімір Антанюк з Храбалоў. (ют)

ДАСЛЕДЧЫКІ НАШАЙ ЗЯМЛІ

Станіслаў Бароўскі

Ведаюць яго ў Белавежы, бадай, усе. Пажылы чалавек з крыху нахіленай фігурай і пышнымі вусамі, якія мае звычай ад часу да часу падкручваць. Сімпатычны ён і добры чалавек.

Нарадзіўся С. Бароўскі 10.XII.1911 г. у вёсцы Лубін-Рудолты, у былым Бельска-Падляшскім павеце. Бацькі былі земляробамі. У 1928-31 г.г. вучыцца ў сярэдняй Леса-сельскагаспадарчай школе ў Жыравіцах ля Слоніма, пасля заканчэння якой атрымоўвае званне ляснога тэхніка. У гадах 1931-39 працуе ляснічым у прыватных лясах маёнтка Селішча ля Баранавіч. У канцы 1939 г. пераязджае ў Лубін-Рудолты і тут да канца ліпеня 1944 г. працуе на гаспадарцы. У жніўні таго ж года супольна з жонкай Станіславай пачынае настаўнічаць у пачатковай школе ў Рудзе ля Кнышына, а потым у Толчах ля Беластока. У жніўні 1946 года прымаюць яго на асістэнта ў Даследны інстытут лясніцтва ў Белавежы. Разам з атрыманнем у 1951 г. у СГГВ звання інжынера-лесніка, ён атрымоўвае пасаду старшага асістэнта. Завочна заканчвае Універсітэт Марыі Кюры-Складоўскай у Любліне ў 1958 г. са званнем магістра заалогіі. У 1961 г. пераходзіць працаваць у Інстытут даследавання млекакормячых ПАН.

За гэты час правёў самастойна ці калектыўна шмат даследаванняў. На іх падставе напісаў звыш 40 прац (самастойна звыш 20). Надрукаваны былі яны пераважна ў навуковых часопісах.

Да найважнейшых залічыць трэба працу аб насякомым geotrupes stercorosus на тэрыторыі Белавежскага нацыянальнага парку, за якую ў 1964 г. атрымаў званне доктара лясных навук. Важныя для навукі паведамленні змяшчаюць таксама працы на тэму біялогіі і марфалогіі найменшых млекакормячых — буразубак. На асобную ўвагу заслугоўваюць навуковыя дасягненні Бароўскага ў галіне арніталогіі, дзякуючы якім узбагаціліся нашы веды аб жыцці ў Белавежскай пушчы такіх птушак, як рабчык, белы бусел, вераб'іны сыч, амялушка, барадатая неясыць, дрозд-белабаровік, крэчат і інш. Тое самае можна сказаць аб данясеннях у галіне энтамалогіі.

Апошнія апублікаваныя навуковыя працы Бароўскага датычаць саставу корму аленя, серны, зубра, яго базы ў пушчы (супольна з С. Косак), а таксама ўплыву аб'ядання ляснай звярынай кары дуба і ясеня на прырост вышыні гэтых відаў дрэў (супольна з Тыйцэ Ван Вурэ).

Прымаў таксама др Бароўскі ўдзел у састаўленні манаграфіі „Нацыянальны парк у Белавежскай пушчы“. Самастойна апрацаваў раздзел аб птушках, а супольна з др інж. Ч. Аколовам раздзел агульнай характарыстыкі фауны пушчы і аб гадах, паўзунах, рыбах і міногах. Нельга не сказаць таксама і аб апрацоўцы Бароўскім 18 гутарак на тэму жыцця пушчы, прачытаных у 1958-59 г.г. у І праграме Польскага радыё ў цыкле „Зялёныя карткі“.

С. Бароўскі ў пачатку бягучага года перайшоў на пенсію. Працаваў навукова каля 30 гадоў, але працы ў гэтым напрамку не спыніў. Вядзе ў далейшым даследаванні, асабліва больш увагі хоча цяпер прысвяціць назіранням за крылатымі жыхарамі пушчы.

Бярэ белавежскі вучоны дзейсны ўдзел і ў грамадскім жыцці. Быў або ёсць членам прэзідыума ГК ФАН, членам рэвізійнай камісіі гуртка ПЗЛ, скарбнікам гуртко ЛОП і ТППР. З'яўляецца таксама членам шматлікіх грамадскіх і навуковых арганізацый.

У С. Бароўскага трое дарослых ужо і самастойных дзяцей. Анна, Ядвіга і Януш пазаканчвалі вышэйшыя школы і працуюць ва ўстановах у Гданьску, Любліне і Варшаве. Жонка памерла ў 1972 г. Працавала яна шмат гадоў настаўніцай у белавежскай пачатковай школе.

Пётр Байко
Фота аўтара

І сам не гам, і камусь не дам

— Дарэшты здзівачэў малодшы Ёзікаў сын пасля гэтых сваіх універсітэтаў, — гаварылі ў вёсцы. Збірае рознае нікому непатрэбнае барахло, ды цягне поўнымі чамаданчыкамі ў горад. І як з ім жонка вытрымоўвае? Праўдападобна, усю кватэру павыбіванымі гладунькамі, якія сорам нават на панадворку трымаць, пазастаўляў.

Такі то ўжо быў ён. Кожны нечым займаецца. Кожны мае ў жыцці нейкае зацікаўленне. Меў і Мікалай. Культурай сваіх прадзедаў цікавіўся. Не мог пражыць, як тое, што некалі чалавечай штодзённчыннай было, сёння, абыякавай рукою выкінутае, валяецца. Кожнай „дробязі“ прыглядаўся. І ўгледзеў, што ў Кірылы пад плотам нікому непатрэбныя, з адбітым вухам, дваяны валяюцца.

— Я ў вас, дзядзьку, пад плотам дваяны бачыў, травой парослыя ляжаць. І так рассыплюцца ад непагоды, вам яны непатрэбныя, а шкада, каб змарнавалася такая прыгожая рэч, — звярнуўся да Кірылы Мікалай.

— Патрэбная ці непатрэбная, але на маім панадворку, дык мая. А калі на панадворку, значыць дарма не гіне.

— Ды я дарма і не хачу. Вам жа і так усё роўна. Ляжаць яны беспрыдатныя.

— А колькі дасі?

— 50 злотых, — выняў з кішэні кашалёк.

— Ты што, дурня знайшоў! 50 злотых... Ты думаеш, я імі дзірку загараджу? Хаця ты і школу закончыў, але мяне ашукаць не ашукаеш. 50 злотых — тое, што плюнуць, а дваяноў не будзе. Не, не, галубчык, пад дурнога хату ты мяне не завядзеш. Нават навука табе ў гэтым не дапаможа.

— То ж яны і так змарнуюцца.

— Не твая справа! Хай табе галава не баліць! Бачыце, падгледзеў!.. Я цэлую хату дагары нагамі перавярнуў, шукаючы іх, а яны бачыш дзе!? Вось халеры павывалакаюць! Бахурня гэтая... Так і пільнуй, а то яшчэ чаго добрага і карову выцягнуць. Так што, галубчык, нічога з гэтага не будзе. 50 злотых... Добра, што ты мне сказаў. А я то шукаю, ламлю голаў...

І знайшоў „урэшце“ Кірыла свае выкінутыя дваяны, ды перанёс іх пад плот ад другога суседа.

Бізун

(Працяг са стар. 1)

ЧАГО Я НЕ СКАЗАЎ НА СХОДЗЕ

ла фортачку ў акне, а дачка тыцала ёй у рукі нейкі буханак хлеба ці яшчэ што іншае і чым хутчэй вярталася ў Беласток, у свае пакоі, дзе мяккія крэслы і пушыстыя дываны.

І так жыла бабулька Анна, пакуль яе лёсам не зацікавіўся мясцовы грамадскі апякун, стары камуністычны дзеяч Пятро Пракапюк, за што яму вялікае дзякуй.

Бо дагэтуль вясковыя дзядулі і бабулькі, хай і неведзь як працавалі ўсё жыццё, маглі разлічваць толькі на ласку. Не важна, ці была гэта ласка сыноўняя, дзіцячая, ці грамадскай апекі, была гэта аднак ласка і яна заўсёды станавілася косцю ў горле.

І вось цяпер прапанова партыі, каб зраўняць нас з рабочымі і з тымі сялянамі, якія працуюць у спулдзельнях прадукцыйных і ПГР-ах. Як жа не думаць аб гэтым! А тут яшчэ солтыс са сваёй просьбай, каб выступіць на сходзе. З чым? Што сказаць? То ж хіба сярод нашых сялян няма такога дурня, каб быў супраць і не разумеў дабрадзейства гэтай справы. Ну, факт, прыдзецца дадаткова складчыны плаціць. Але ж і ад рабочых таксама кожны месяц бяруць страхавальныя ўзносы...

Усю ноч я так думаў. Аж мая Палашка ўзлавалася, што цэлую хату папяросамі задыміў.

— Бач ты, хрэн стары, — разгаласілася. — Я толькі што пад свята фіранкі памыла, а ты іх ужо цалкам дымам закапціў.

Вядома, баба! У палітыцы не разбіраецца. А тут, браткі, яшчэ і якая палітыка! Тое, што задумала партыя, што запрапанаваў яе правадыр, стала ўжо дзяржаўным законам. У Сейме аб гэтым талкавалі. Вось якая палітыка!

Аб гэтым я і хацеў сказаць у нас на сходзе. Калі аднак прыйшло што да чаго, дык зусім языка ў вуснах забыў. Адно толькі запомніў, што каб атрымаць вышэйшую пенсію, трэба ўжо цяпер шмат чаго кантрактаваць і прадаваць дзяржаве. Дык ізноў было аб чым падумаць. Вярнуўся я дамоў і давай прыкідваць ды з Палашкай раіцца. З мінулага года асталося ў нас яшчэ два капцы бульбы. Купцоў на яе цяпер няма. Дык можа парасят дзесятак нейкі закупіць і пасля, адкарміўшы іх крыху, прадаць на ферму ў СКР? Палашка ідэю адобрыла, бо яна ў мяне працавітая і чым больш у яе працы, тым яна шчаслівейшая і менш крыклівая.

Паехаў я тады на кірмаш за парасятамі. А там да кожнага прадаўца — па дзесяць чалавек у чарзе, як за каўбасой у ГС-аўскай краме. А цэны — аж вушы пухнуць. Абы якое парасятка і ўжо цэняць яго паўтары тысячы, а за лепшае і дзве, ды і дзве з палавінай, калі крыху адкормленае. Адзін прывёз у грузавіку штук 30 парасят. То ледзь жыўцом у яго іх не паразрывалі. І мне ўдалося парачку купіць. Слава богу і за гэта, бо з пустымі рукамі дамоў не вярнуўся.

Бачыце, людзі добрыя, што цяпер у нас! Кінуліся сяляне на гадоўлю, бо ў гэтай галіне найхутчэй можна павысіць таварнасць сваёй гаспадаркі і зарабіць на спакойную, поўнасцю забяспечаную старасць.

Максім Нурэцкі

Кажуць што...

Ад бельскай смажальні рыб, што памяшчаецца ў прыгожым будынку ля ўваходу вуліцы Жвіркі і Вігуры ў Міцкевіча, засталася толькі адна назва. Калі раней можна было тут паласавацца араматнай смажанай рыбкай, то зараз безупынна чуецца: „Яшчэ няма“, або, „Ужо няма“. Замест працаваць так, як наказвае расліcанне, то яе працадзень распачынаецца часамі з некалькігадзінным спазненнем. Няўжо ж Бельск дажыўся да таго, што і адпаведную асобу для смажэння рыб знайсці цяжка? (ша)

КНЫШЭВІЦКІЯ ПРАБЛЕМЫ

Вёска Кнышэвічы, што ў Шудзялаўскай гміне, налічвае, апрача многіх хутараў, больш-менш 60 гаспадароў. Ёсць тут свая школа, крама, клуб селяніна. Вуліца асветлена электрычным святлом, праз вёску праязджаюць аўтобусы.

Але што з таго, што праз Кнышэвічы ездзяць аўтобусы і ездзяць згодна з планам, калі ездзіць імі не заўсёды даводзіцца. Часта, дзякуючы „высокакультурным“ паводзінам абслугі некаторых аўтобусаў, чалавек і не паспее зразумець, у чым справа, як ужо будзе сілаю адапхнуты ад дзвярэй. І не дапаможа ніякая мальба. Ці ты хворы, ці стары — ніякага спачування ды пашаны няма. Калі стары, тваё месца ў хаце сядзець, калі хворы — хуткую дапамогу выклікай. А прабіўся неяк сілаю, дык едзь без білета і лічы на шчасце. Зразумела, не адносіцца гэта да ўсіх кандуктараў ды шафёраў. Ёсць і такія, якіх людзі хваляць. Але чаму ж іх так мала?

Не хапае тут таксама пачакальні — простай невялічкай, трохсценнай будкі, прыкрытай дахам, дзе можна было б ад непагоды схавацца. Вёска ж вялікая, а аўтобус, як правіла, затрымоўваецца толькі ў адным вызначаным месцы. Стой і чакай пад голым небам, а неба ж рознае бывае...

А дзе жыхары Кнышэвіч праводзяць вольны час? Ёсць у вёсцы клуб селяніна, які памяшчаецца ў адным з пакойчыкаў прыватнага будынку. Мяккія крэслы, прыгожыя сталы, тэлевізар, на сценах дэкарацыі. Але калі нейкі сход або патанцоўка, дык цесната, хоць ты сцены рассоўвай. Але ж гэта прыватны будынак. За сцяною жылыя пакоі. Летам і на паветры павесяліцца можна, але ж чалавек і ў другія поры года жыве... Ці ж кнышэвіцкія праблемы абсалютна бязвыхадныя?

М. Шаховіч

(Працяг са стар. 1)

Будні дзень кнігі на Сакольшчыне

рэктар сакольскай гмінна-гарадской бібліятэкі **Леанард Дашута**. — Яны ў нас самыя адданыя пашыральнікі кнігі і ведаў на вёсцы. Гэтыя людзі вядуць у сваіх хатах пункты, майструюць полкі ды шафкі на бібліятэчныя кнігі, робяць выстаўкі, заахвочваюць і старога і малога да чытання — усё ў грамадскім чыне, бо нельга ж лічыць платай за гэта тыя 90 ці 120 злотых, якія мы ім даем адзін раз у квартал. А ў пунктах пазычае кнігі звыш палова нашых чытачоў! Таксама бакцылам любві да культурна-асветнай працы заражаны амаль усе 50 нашых працаўнікоў, якія распараджаюцца звыш 184 тысячамі тамоў кніг у 2 гмінна-гарадскіх, 9 гмінных і 21 філіялах бібліятэкаў.

Дырэктар гмінна-гарадской публічнай бібліятэкі ў Сакольцы Л. Дашута — ветэран бібліятэчнай службы ў гэтым рэгіёне.

Напэўна не абходзіцца тут без добрага прыкладу, які бяруць маладыя працаўнікі са сваіх старэйшых сяброў:

Маладое пакаленне працаўнікоў бібліятэк таксама любіць сваю працу. На здымку Г. Вішнеўская, якая вядзе аддзел апрацоўкі кніг і часопісаў у сакольскай гмінна-гарадской бібліятэцы.

дырэктар **Л. Дашута** ў бібліятэкарстве працуе 23 гады, яго жонка **Я. Дашута** — 22 гады, **Т. Жултко** таксама 22 гады, **З. Алізаровіч** — 17 год, **Т. Урублеўская** — 15 год і інш. Такая стабільнасць кадраў спрыяе сістэматычнай працы над пашырэннем чытальніцтва і адпаведнага пакіравання зацікаўленнямі чытачоў. Напрыклад, дзеля пашырэння сельскагаспадарчай асветы, працаўнікі бібліятэк Сакольшчыны працуюць цяпер над ажыццяўленнем задання: *„Гмінная бібліятэка — цэнтр ведаў па сельскай гаспадарцы“*. Першыя вынікі гэтай разлічанай на доўгі час дзейнасці надта заахвочваючыя. Дзякуючы пастаяннаму павелічэнню кнігазбораў новымі выданнямі па сельскай гаспадарцы, цеснаму супрацоўніцтву з гміннай і павятовай сельскагаспадарчай службай і выкладчыкамі, што вядуць розныя заняткі з сялянамі, колькасць пазычаных кніг па сельскай гаспадарцы ў 1976 годзе ўзрасло больш чым у два з паловай раза ў параўнанні з папярэднім годам. Вялікім дасягненнем бібліятэкараў Сакольшчыны з'яўляецца і тое, што тут няспынна расце зацікаўленне чытальніцтва навуковай і папулярна-навуковай літаратуры, а таксама так званай „літаратуры факту“.

Словам, будні дзень кнігі на Сакольшчыне мае светлыя і цёмныя бакі.

М. Гайдук
Фота аўтара

(Працяг са стар. 1)

НА КАГО Ў СУД?

ляліся, і абяссіленыя парсючкі не маглі дапхацца да карыта. Яны падалі пад ногі іншых свіней і звычайна гінулі.

Ветэрынары паставілі дыягноз: **рахіт (крывіца).**

* ✲ *

Перапалоханыя спулдзельцы пачалі шукаць нейкага ратунку. Найперш прыдумалі, каб бетонную падлогу прыкрыць драўляным насцілам. Замысел аказаўся добры. Спачатку ўсё было ў парадку. Здароўе свіней паправілася. І аграном, а заадно і кіраўнік прадукцыі, **Мікалай Кусачук**, былі выразна задаволены.

Толькі... нездарма свінню свіннёй называюць, а калі свіней 800... Яны проста з'елі гэты драўляны насціл. Ну... не зусім можа, але так яго падгрызлі, што не было чаго рамантаваць. З абгрызеных дошак тырчалі вострыя цвікі, якія глыбока ранілі бакі парсюкоў, і хвароба яшчэ болей пашыралася.

Паспрабавалі спулдзельцы ратавацца падсцілкаю з апілкаў. Апілкі хутка замяніліся ў балота, у якім патаналі кормнікі. А на дадатак гэтыя ж апілкі пазатыкалі ўсе водаправодныя канавы. Пагражала гэта вельмі сур'ёзнай аварыяй. Прыйшлося неадкладна ачышчаць тучарню ад гэтых трацін.

Асталося, на жаль, бездапаможна глядзець, як мучацца свінкі, і лічыць затраты.

* ✲ *

Глаўбух спулдзельні **Каця Пракапюк** сцвярджае:

— Нашы затраты ў час аднаго цыкла адкорму свіней ацэньваем мы на тысяч 230.

— Дык у суд падайце, — гавару старшыні.

— На каго? — пытае старшыня. — Гэта ж т ы п о в ы праект. Яго ацэньвалі в а ж н ы я в у ч о н ы я, яго зацвердзілі ў **Міністэрстве сельскай гаспадаркі**, яго а д а п т а в а л і для патрэб Беластоцкага ваяводства с п е ц ы я л і с т ы **„візіру“. Дык на каго мы маем у суд падаваць?!**

* ✲ *

Сапраўды — н а к а г о?

Нядаўна спулдзельцы ў Вульцы Нурэцкай падзялілі ўжо 23-ці свой гадавы даход. Дзяліць ім было што. Высокія ўраджаі, шырока разгорнутая жывёлагадоўля і **адкорм куранят** з году ў год узбагачаюць спулдзельчую **касу**. Спулдзельня стала мільянерам.

Толькі чаму працавітыя спулдзельцы (і не толькі яны) маюць плаціць за памылкі тых, хто праектаваў, і тых, хто зацвярджаў планы пабудовы, непрыдатныя для масавай гадоўлі? Каб гэтыя затраты падзяліць між спулдзельцаў, **кожная сям'я атрымала б па 4 тысячы злотых прэміі!**

Не здзіўляюся тады, што спулдзельцам з Вулькі Нурэцкай свярбяць рукі, каб з кімсьці разлічыцца. Толькі з кім?

Віктар Рудчык

Беларуская літаратура
Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ ГАРЭЦКІ — ЧАСТКА XXI

Ваенныя творы. Апавяданне „На этапе“ толькі часткова можам залічыць да ваенных твораў, хаця ўсе выступаючыя ў ім персанажы ў большай ці меншай ступені звязаны з вайной. Аднак не ваенныя падзеі, а разважанні псіхалагічнага плана ставяцца ў цэнтры гэтага твора. Увесь змест апавядання зводзіцца да таго, што нейкая вайсковая фармацыя рускіх ідзе на фронт. Фармацыя спыняецца на начлег у палескай вёсцы. У адной з хат затрымліваюцца двое салдат і падпрапаршчык. Сям'я, у якой затрымаліся салдаты, складаецца з гаспадара, яго жонкі і яго маткі. Салдаты і сям'я вячэраюць і кладуцца спаць. Раніцай салдаты адыходзяць. Па сутнасці выступаючыя ў апавяданні героі амаль не вядуць ніякай размовы. Гаворыць толькі гаспадар. Характэрнай рысай твора з'яўляецца і тое, што амаль усе яго героі безыменныя. Даведваемся толькі, што маладая гаспадарова жонка называецца Праксэда. Усе іншыя асобы называюцца гаспадаром або палешуком, старой, бабуляй, качаргой — з дамашніх; падпрапаршчыкам, артылерыстам — з салдат. Аўтар таксама належыць да вайсковых.

Апавяданне складаецца з дзвюх тэматычных праслоек. Першая з іх адносіцца да апісання паляшуцкай хаты і яе жыхароў, другая — да разважанняў гаспадара-палешука. Можна таксама гаварыць аб адчуваннях і рэфлексіях самога аўтара, хаця яны не займаюць першапланавай пазіцыі.

Карціна паляшуцкай хаты не прадстаўляе прывабнага малюнка. Але, несумненна, застаецца яна ў згодзе з рэаліямі вясковых абставін. Са зместу апавядання відаць, што хата складаецца толькі з аднаго пакоя, у якім змяшчаецца ўся сям'я. Тут жа начуюць і салдаты. Да характэрнай этнічнай беларускай рысы трэба аднесці тое, што гасцей, у даным выпадку салдат, кладуць спаць на саломе, разасланай на падлозе.

Галоўную ўвагу канцэнтруе аўтар на жыхарах хаты. У цэнтры яго зацікаўлення знаходзіцца гаспадар і яго жонка. Зацікаўленне гэтае мае дзве розныя матывацыі. У гаспадара пісьменніка цікавяць перш за ўсё яго разважанні і паводзіны, у маладой гаспадыні — амаль выключна прыгожы выгляд.

Амаль з першых слоў гаспадара даведваемся аб тым, што яго лёс таксама звязаны з вайной. Гаспадар жаліцца на тое, што нягледзячы на сваё раненне і чатыры георгіеўскія крыжы, не атрымоўвае ён належнай дапамогі.

Здзівіла аўтара, што гаспадар, кладучыся спаць, не прашаптаў малітвы. З усёй сітуацыі аўтар робіць вывад, што паляшук з'яўляецца чалавекам, настроеным рацыянальна. Аднак, улёгшыся, паляшук пачынае апавядаць аб такіх рэчах, якія не змяшчаюцца ў паняцці рацыяналізму. І так, гаворыць ён, што распуста, якая агарнула зараз свет, была ўжо даўно прадказана прарокамі. Яшчэ дзіўнейшай з'яўляецца гісторыя, сведкам якой меў быць гаспадар у 1914 годзе. Апавядае ён, што ноччу на небе зрабілася вялікая яснасць і што паявіліся на небе постаці з рознымі відамі зброі ў руках. Апрача гэтых постацей з'явіліся лічбы 1914, 1915, 1916.

На гайнаўскай мэблевай фабрыцы каля новай партыі камплектаў „Пушча“, справа інжынер В. Філікс.

МІНІ-ІНТЭРВ'Ю СА ЗДЫМКАМ

Гайнаўская кропля

Як грыбы пасля дажджу, вырастаюць у нашых гарадах высотныя шматкватэрныя гмахі, на вёсцы і ў мястэчках усё гусцей высыпаюцца прасторныя і светлыя мураваныя дамы. Кожны навасёл імкнецца заставіць сваё новае жыллё элегантнай і практычнай мэбляй. Таксама і жыхары старога будаўніцтва не супраць памяняць сёе-тое са старызны на модныя „рэгалы“ ці вуглавую канапу, з якой так выгодна глядзець перадачы па тэлевізару...

— Асартымент нашых вырабаў невялікі: сегментны камплект „Пушча-74“, адпачынкавы састаў „Гайнаўка“, двухдзверныя шафы, канапы і выкладзінавыя пліты магоневыя, дубовыя і ясеневыя, — інфармуе кіраўнік гайнаўскай мэблевай фабрыкі інж. **Вяслаў Філікс** і ўсміхаецца: — На попыт на нашыя вырабы не наракаем, іх з рук вырываюць у кожным мэблевым салоне не толькі на Беласточчыне, але ва ўсёй Польшчы.

— І што вы робіце, каб гэтыя мары збыліся?

— Як толькі можам, з году ў год павялічваем сваю вытворчасць. У мінулым годзе мы даставілі на рынак 2 740 камплектаў „Пушчы“, а ў бягучым годзе даставім 3 500 камплектаў, „Гайнаўкі“ — адпаведна 8 700 і 10 000 саставаў, канапаў — 20 860 і 21 000 штук, шафаў — 756 і 1 300 штук, павялічым вытворчасць і выкладзінавых пліт.

— Значыць, наш беластоцкі пакупнік не будзе мець цяжкасцей з набыццём іх?

— У пэўнай ступені. Мы ж накіроўваем нашыя вырабы ў мэблевыя салоны ўсёй краіны. Паводле плана, на Беласточчыну мы накіруем 890 камплектаў „Пушчы“, 540 саставаў „Гайнаўкі“, 90 шафаў і 2 850 канапаў. Усё ж не так і мала, праўда?

Цяжка не згадзіцца з інжынерам Ф. Філіксам. Як бы там ні было, гэта не малая кропля... ў моры нашых мэблевых апетытаў.

Ігнат Снарскі
Фота аўтара

На вакзале ў Саколцы

З чыгуначнага вакзала ў Саколцы ад'язджаюць людзі аж у дванаццаці напрамках. Таму ў пачакальні заўсёды многа пасажыраў. Але трэба сказаць праўду, на станцыі ў Саколцы маюць чым людзей пачаставаць. Ёсць буфет варшаўскага „Варса“, вельмі добра забяспечаны напіткамі і ежай. У кожную пару дня можна тут з'есці гарачы суп, бігас, макарон, флячкі і інш. Выпіць — гарачы чай, какао, малако і каву. З халодных напіткаў таксама ёсць усе. Цяпер вельмі часта пачуеш ад пасажыраў, што ў чыгуначным буфеце ў Саколцы ўсё змянілася на лепшае.

Віт

Яшчэ раз пра Чэхі Арлянскія

Дзякуем „Ніве“ за артыкул пра „Музей“ у Чэхах Арлянскіх. Сёння паведамляем, што ёсць у нас і іншыя цікавыя рэчы. Вось, напрыклад, з той пары, калі вы змясцілі гэты артыкул, у вёсцы згінула святло (каб не відаць было музея — рэд.). Слупы стаяць, лямпачкі вісяць, ды чамусьці не свецяць. Во, дзіва!

Жыхары вёскі абяцалі нават даць свае нафтовыя лямпы, каб павесілі іх на слупах. Старыя яны, казалі, але будуць гарэць. Можа толькі „Ніва“ пастараецца нам памагчы купіць больш нафты, бо да гмінных улад у Дубічах Царкоўных жыхары вёскі не хочуць ужо хадзіць. Начальніка гміны мы не бачылі ў Чэхах ужо некалькі гадоў.

Калі так далей пойдзе, то Чэхі стануць „сучасным скансенам“. Пакінутая школа, развалены клуб селяніна, брак святла. Засталося толькі нам выйсці на вуліцу і заспяваць „Цёмная ноч — і Чэхаў не відаць“.

Жыхары вёскі
(Далей наступаюць прозвішчы)

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

БАЦЬКА і СЫН

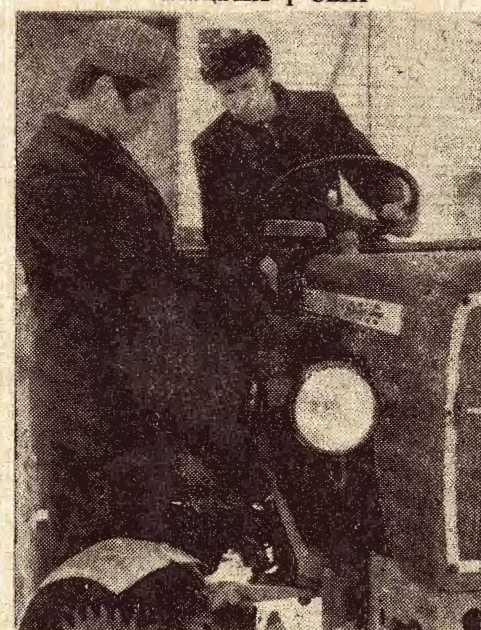

Да найлепшых гаспадароў у Чыжоўскай гміне належаць Ян Кобац і яго сын Мікалай, якія супольна вядуць 22-гектаровую гаспадарку ў вёсцы Клейнікі. Важнай галіной у іх гаспадарцы з'яўляецца вырошчванне бульбы. Бо на іх палетку яна пры адпаведнай апрацоўцы глебы найлепш удаецца, а што за гэтым ідзе, дык прыносіць гаспадарам значны даход. Асабліва ўраджайнымі з'яўляюцца „Уран“ і „Флісак“. З гектара збіраюць гэтых сартоў бульбы сама менш па трыста цэнтнераў. Бацька з сынам ахвотна кантрактуюць „Уран“, які мае многа крухмалу. Гэты сорт бульбы купляе на месцы клейніцкае сушыльнае прадпрыемства. Прадаюць яны не менш 70 тон бульбы, а збіраюць яе больш 100 тон.

Вырошчваюць таксама іншыя сельскагаспадарчыя расліны. Штогод сеюць два гектары рапсу і збіраюць да чатырох тон гэтага адборнага зерня. Са збожжавых у іх удаецца пшаніца і авёс, перш за ўсё „Флемінгсвайс II“. Пад іх адводзяць амаль чатыры гектары ворыва. Дзяржаве прадаюць усяго разам больш шасці тон рапсу, аўса ды пшаніцы.

Ян і Мікалай Кобацы намагаюцца механізаваць усе цяжкія палявыя работы. У іх ёсць уласны трактар і розныя сельскагаспадарчыя машыны. Ян Кобац здаўна карыстаецца машынамі. Ён першы ў сваёй вёсцы купіў сабе конны сеўнік, а затым шмат іншых машын. Цяпер разам з сынам рамантуюць кожную машыну, калі гэта толькі неабходна. Мікалай закончыў прафесіянальную школу ў Гайнаўцы, у якой навучыўся слёсарскаму майстэрству, ды працаваў у бельскім ПОМ-е пры рамонце розных складаных машын. Калі ён пераканаўся, што працаваць на гаспадарцы лепш аплочваецца, дык пакінуў працу ў горадзе і ўзяўся за бацькоўскую гаспадарку. І вельмі добра зрабіў. Яго пара рук, веды і ўменне вельмі прыдаюцца. А яшчэ нядаўна ён паспяхова закончыў курс кваліфікаванага гаспадара.

Цяпер Ян і Мікалай Кобацы гадуюць 25 кароў, у тым ліку дзесяць дойных. Прадаюць ад іх 16–20 тысяч літраў малака ў год. Малако дастаўляюць у мясцовую злеўню. У будучыні яны намераны завесці яшчэ больш мясных і малочных кароў. Як вядома, зараз дзяржаве патрэбна больш мяса і малака. Гэта добра разумеюць клейніцкія вопытныя земляробы. Таму іменна задумалі яны спецыялізавацца ў гадоўлі гэтай, а не іншай хатняй жывёлы. Для гэтага ў іх самыя спрыяльныя ўмовы: дзевяць гектараў добраўпарадкаваных нядрэнных сенажацяў і пабсішчаў, узорная абора з дробнай механізацыяй, стадола на два такі, цагляныя хлявы для маладняку і іншыя сельскагаспадарчыя будынкі. Раней гадавалі яны пераважна свіней. Па 40 і больш. Многа вепрукоў прадалі дзяржаве. Яшчэ і цяпер гадуюць дзве свінаматкі, ад якіх маюць некалькі дзесяткаў добрых парасят. Але зараз свінагадоўля ў іх не на першым плане. З-за кароў абмежавалі яны колькасць свіней.

Працалюбівыя гаспадары Ян і Мікалай Кобацы дасягнулі высокага матэрыяльнага ўзроўню. Жывуць у дастатку. У іх доме сучаснае хатняе абсталяванне, кран з вадою. Намераны яны яшчэ дабудаваць адзін-два пакоі. Мікалай мае аўтамашыну. Таму яшчэ ў гэтым годзе пабудуюць гаражы. Яны неабходны і для сельскагаспадарчых машын.

Тэкст і фота **Янкі Цялушэцкага**

Настаўнік ад сэрца

Станіслаў Касцюк цяпер на пенсіі і жыве ў вёсцы Клейнікі. Калі ён быў яшчэ сам вучнем, памагаў сябрам у вучобе. Сябры любілі яго, і гэта давала яму вялікае задавальненне. Закончыўшы школу, рашыў далей вучыцца ў настаўніцкай семінарыі. Яшчэ да вайны Касцюк распачаў працу ў вёсцы каля Новага Сонча, потым крыху працаваў у Новым Сончы. Там пазнаёміўся з сваёй цяперашняй жонкай, таксама настаўніцай.

Пасля вайны гэты настаўнік працаваў далей кіраўніком школы ў Новым Сончы, а потым з сям'ёй пераехаў у школу ў Клейнікі, дзе таксама быў кіраўніком. У гэтай вёсцы Станіслаў Касцюк працаваў 17 гадоў. Вельмі любіў працу з моладдзю, любіў быць з імі, раіць ім. Забываў тады аб усіх уласных клопатах. Калі нават перайшоў на пенсію, яшчэ і тады падтрымліваў сувязі з моладдзю. Прыходзіў у школу на музычнае выхаванне і вёў школьны хор. Жонка і дачка Станіслава Касцюка таксама настаўніцы. Дачка працуе ў Новым Сончы. Цяпер, калі больш часу, настаўнік-пенсіянер любіць у цішыні гадзінамі пастаяць над берагам ракі з вудачкай.

Кветка

Аўтар, слухаючы гаспадара, прыходзіць да вываду, што паляшук або кантужаны, або, апавядаючы дзіўныя гісторыі, хоча дасягнуць нейкай, толькі яму вядомай мэты. Раніцай, пакідаючы хату палешука, аўтар чуе з-пад паветкі голас гаспадара, які дакарае прыгожую жонку за нейкія грахі.

З усёй сітуацыі аўтар робіць вывад, што ў той час, калі гаспадар быў на фронце, яго жонка пазволіла сабе на інтымную свабоду з праходзячымі салдатамі. Весткі аб яе ўчынку дайшлі да гаспадара, і ўсе ўчарашнія гутаркі палешука, ненатуральны голас, непаслядоўнасць, пэўная варожасць да салдат вынікалі якраз з гэтага факту.

Апавяданне „На этапе“ так, як і папярэднія творы з ваеннага цыкла, адзначаюцца крайнім аб'ектывізмам, хаця ў ім і выступае постаць аўтара. Аднак постаць гэтая абсалютна пасіўная. Аўтар тут толькі і выключна назіральнік, фатограф пэўнага здарэння. І ўсё ж такі, нягледзячы на поўную безэмацыянальнасць твора, адчуваецца, што аўтар хоча падкрэсліць дэструкцыйны, разрушальны ўплыў вайны на чалавечую псіхіку, сям'ю, жыццё. У гэтым і праяўляецца пацыфісцкі характар твора.

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ПРЫМАЦКАЯ
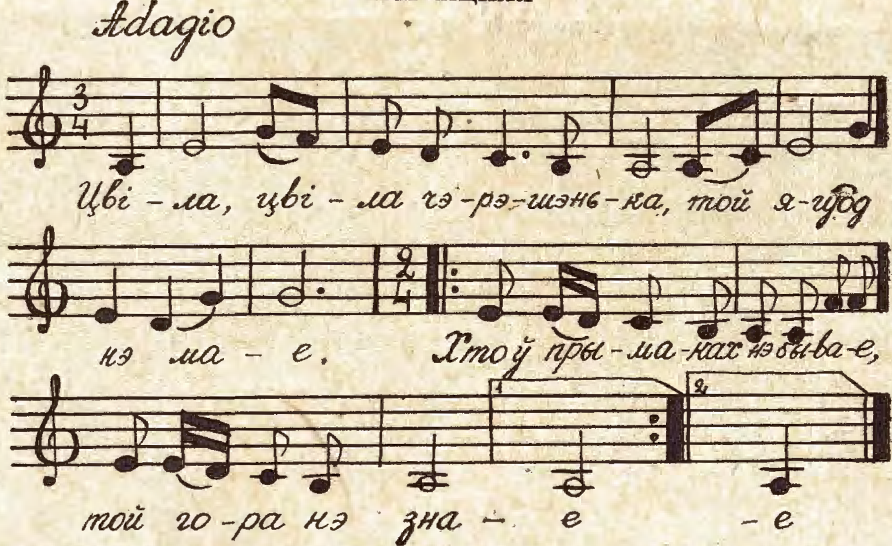
Цвіла, цвіла чэрэшэнька,
то й ягуод нэ мае.
Хто ў прымаках нэ бывае,
то й гора нэ знае.
Хто ў прымаках нэ бывае,
то й гора нэ знае.
А я ў прымаках бывалы —
усё горэ знаю:
кулачэнькі пуод голову
то й спаті легаю.
Кулачэнькі пуод голову
то й спаті легаю.
— Ой, спіш, прымаку, спіш, прымак,
пора вжэ вставаті:
запрэгай сівые волы —
іді ў поле ораті.
Запрэгай сівые волы —
іді ў поле ораті.
Орэ прымак, орэ прымак,
на шлях поглядае:
„Чужы жуонкі обіед нэсут,
а моя снэдане.
Чужы жуонкі обіед нэсут,
а моя снэдане“.
Нэсэ жуонка обіедаті —
обіед той бэз солі —
зажурыўсе прымачэнько
бэз шчасця, бэз долі.
Зажурыўсе прымачэнько
бэз шчасця, бэз долі.
— Як нэ хочэш обіедаті,
еш хліеб і з водою,
запрэгай сівы волы —
езджай додому.
Запрэгай сівы волы —
езджай додому.
Едэ прымак, едэ прымак,
і ў трубочку свішчэ.
— Ховай, доньку, варэнікі —
едэ прымачышчэ.
Ховай, доньку, варэнікі —
едэ прымачышчэ.
Ідэ прымак, ідэ прымак,
на порог ступае —
ёму тёшча з сэмі місок
обіед ізлівае.
Ёму тёшча з сэмі місок
обіед ізлівае.
Едэ прымак, едэ прымак,
нэ ўспев з воза зліезті,
ёму тёшча заказуе:
— Нэсі свіням есті.
Ёму тёшча заказуе:
— Нэсі свіням есті.
— Бодай свіні выздыхалі,
а хата згорыэла,
Ой, як мніе тая прымацкая,
доля надоела.
Ой, як мніе тая прымацкая
доля надоела.
Вышлі сусед з суседкою
сталі говорыті:
— І твой прымак, і мой прымак
нэ ўмеют робіті.
І твой прымак, і мой прымак
нэ ўмеют робіті.

Ад Веры Міхалюк, 56 год, вёска Курашава гм. Чыжы, запісаў 3 лютага 1977 года Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Людмілы Панько.

PAUL MC CARTNEY

Фота па заказу

Заказвалі:
Э. Маркоўская, Д. Мразоўская, Б. Врублеўская, Б. Бароўская, М. Заянчкоўская, А. Банькоўскі з Бельска і Г. Гаінская і Г. Капчэская са Страблі.

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка, ужо дзесяць год я замужняя. Маю трое дзяцей, дзяўчыну і двух хлопцаў. Муж мой вельмі здольны, за што не возьмецца, усё зробіць. Людзі кажуць: „залатыя рукі". Дзеці, асабліва хлопцы, вельмі яго кахаюць, проста прападаюць за бацькам. Умее ён з імі і пагаварыць і пабавіцца, але... як цвярозы. А ўжо як папрабуе гарэлкі, дык цэлымі тыднямі не цверазее. Праўда, не ўпіваецца ён так, каб аж валяўся, на нагах заўсёды трымаецца. Але дахаты прыходзіць позна, часамі ноччу, а малышы чакаюць, чакаюць... Пытаюцца, калі прыдзе тата. Калі ўжо і вернецца, дык чапляецца, нішто яму не падабаецца, скандаліць. Дзеці перажываюць. А як цвярозага ўбачаць, цешацца, радасць у хаце. Але гэтай радасці, як у пахмурны дзень сонца — бліснула і зноў няма. Раней сварылася я з мужам, дзеці плакалі. І шкада мне іх стала. І цярплю, не сваруся, стараюся па-добраму гаварыць. Але муж лічыць, што нічога дрэннага ж ён не робіць. Дачка — найстарэйшая, ужо перастае яго шанаваць. Яна і буркне, і п'яніцам у вочы назаве. Баюся, што і з хлопцамі гэтак будзе. Гасне аўтарытэт бацькі ў хаце, а я бязрадная на ўсё гэта. Памажы, Сэрцайка!

Эля з Беластока

Эля! Сітуацыя цяжкая. Самае горшае, што муж не хоча зразумець сваёй віны. Яму ўжо трэба змагацца з сабой, а яшчэ лепш пайсці лячыцца, бо калі так будзе далей, ён са стадыі „п'яніцы", у якой цяпер знаходзіцца, пяройдзе ў стан „алкаголіка". І тады ўжо справа безнадзейная. Старайся яго ўсімі сіламі пераканаць у гэтым. І як мага дбай пра добрую атмасферу ў хаце, каб не скалечыць псіхіку дзяцей.

Сэрцайка

Вер-не-вер

Астроне! Сніцца мне, быццам я сяджу ў летняй кухні. Раптам аглядаюся, бачу: стаіць карова і заглядае ў вакно. Я табурэткай хацеў адагнаць, карова не ўступала, і я быў змушаны стукнуць яе табурэткай па рагах. Калі я гэта зрабіў, яна знікла. Пасля дзвярыма ўбегла цяля, я яго без цяжкасці выкідваю з кухні. Было цёмна, гарэла толькі жоўтае святло. Я хацеў яго наладзіць, пайшоў круціць коркі, і мне ад электрычнага току зашчымела рука. Я піў брудную ваду, а ў вадзе была трава, якую я выплёўваў. Сніцца ў гэтым сне, што прыходзіць мой выхавацель са школы. Яго рукі забруджаны варанай з лупінамі бульбай. Ён рукі вымыў. Астроне, прашу, напішы, што абазначае гэты дзіўны сон.

Коля з Гайнаўшчыны

Пару месяцаў назад пазычыла я знаёмай грошы. І вось сніцца, што яна мне іх звярнула. Я трымаю поўную жменю грошай. Усе пяцісоткі і некалькі сотняў. Хачу іх палічыць, але ніяк мне гэта не ўдаецца. І так з гэтымі грашыма ў руцэ я апынулася каля могільніка.

Геня

Коля з Гайнаўшчыны! Твой сон прадвяшчае нейкую страту, ці хваробу, ці наогул смутак, бо ты біў жывёлу. Думаю ўсё ж, што будзе гэта нейкая хвароба: у сне табе зашчымела ад току рука, піў ты брудную ваду ды трава табе яшчэ перашкаджала, а апрача таго — брудныя, у бульбе, рукі настаўніка...

Геня! Сон прадвяшчае добрае. Грошы атрымліваць — прырост у сям'і, а могілкі абазначаюць здароўе і поспех у справах.

Астрон

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Сёстры І. і Ф. жывуць на адным сялібным участку, які яны атрымалі ў спадчыне ад бацькі. І. пабудавала гумно, з якога сёстры карыстаюцца супольна. У апошні час паміж імі ўзніклі непаразуменні. І. патрабуе ад Ф. заплаты за карыстанне з гумна і пагражае падаць у суд, каб Ф. была прымусова выселена з гумна. Ф. ніколі не абавязвалася плаціць за карыстанне з гумна, паколькі гэта лічылася як сямейная справа. Ці можа І. патрабаваць заплаты за карыстанне з гумна і прымусовага высялення?

АДКАЗ: Як наследнікі сялібы І. і Ф. з'яўляюцца супольнымі ўласнікамі гэтай сялібы. Пакуль існуе супольная ўласнасць і пакуль сёстры супольна карыстаюцца з сялібы, у тым ліку і з гумна, І. не можа патрабаваць ані заплаты за карыстанне з гумна, ані прымусовага высялення Ф. з гумна. Гумно, незалежна ад таго, што пабудавала яго І. з уласнай маёмасці, з'яўляецца супольнай уласнасцю сясцёр, паколькі сяліба, на якой яно пабудавана, з'яўляецца іх супольнай уласнасцю, а будынкі з'яўляюцца ўласнасцю таго, на чыім грунце яны стаяць. Толькі пры падзеле супольнай маёмасці суд разлічвае выдаткі супольных уласнікаў на супольную маёмасць. У гэтым выпадку, калі гумно будзе прыдзелена І., то ад яе не належацца ніякія сплаты за гумно на карысць Ф., а калі б у выніку падзелу гумно прыпала Ф., то яна мусіла б звярнуць І. поўную вартасць гумна.

Этнаграфічнае акенца

Пасуда і бандарныя вырабы народных умельцаў В. Сцепанюка, Л. Валкавыцкага, М. Шыманюка і іншых з гміны Гайнаўка. *Фота М. Гайдука.*

Куток практычных ведаў

ЦІ ВАРТА ЛІКВІДАВАЦЬ ВЯСНУШКІ?

Вясна, вясна, а разам з першымі промнямі веснавога сонца — неадлучныя вяснушкі, якія сталі зморай для многіх дзяўчат. „Што рабіць, каб іх пазбыцца?" — пытаюць трывожна тыя, якія ніяк не хочуць прывыкнуць да сваіх вяснушак.

Перш за ўсё варта ведаць, што вяснушкі належаць да найчасцей сустракаемых у маладым узросце пігментных парушэнняў. У сувязі з нераўнамерным размеркаваннем пігменту, у скуры ўзнікаюць плямкі — вяснушкі. Схільнасць да вяснушак перадаецца па наследству. Выступаюць яны найчасцей у людзей са светлай скурай, а таксама з рыжымі і каштанавымі валасамі. Зімой вяснушкі амаль цалкам знікаюць, але разам з першым веснавым сонцам паяўляюцца на адкрытых частках цела, значыць — перш за ўсё на твары і руках.

Вяснушкі можна затушаваць, паступова, але станоўча загараючы. Гэта будзе спрыяць пацямненню тых месц, якія знаходзяцца паміж вяснушкамі, і дзякуючы гэтаму будуць яны менш заўважальнымі.

Вяснушкі можна таксама выбельваць спецыяльнымі гатовымі крэмамі з трыма градацыямі. Пачынаць трэба заўсёды ад найслабейшага крэму. Можна таксама выкарыстаць спецыяльную мазь — Monobenzone, гэтую мазь можна атрымаць толькі ў аптэцы па спецыяльнаму рэцэпту лекара.

Пры ўсім гэтым трэба заўсёды памятаць, што першае ж выйсце на сонца пасля якога-колечы лячэння будзе спрыяць паяўленню новых вяснушак. У святле гэтага факту варта задаць сабе пытанне: ці варта на працягу некалькіх тыдняў цярпліва ліквідаваць вяснушкі, каб за некалькі сонечных дзён набыць іх зноў?

Эскулап

У гэтыя дні Аджымушкайскія каменяломні ператварыліся ў вялікі і густанаселены падземны горад. Увесь гэты лабірынт цёмных тунеляў і калідораў літаральна кішэў людзьмі. Колькі было тут народу — пятнаццаць, дваццаць, трыццаць тысяч? Гэтага ніхто не ведае, і паказанні сведак разыходзяцца тут у вельмі шырокіх межах. Каго тут толькі не было — рэшткі разбітых часцей са сваімі штабамі, групы салдат, што адбіліся ад падраздзяленняў і страцілі камандзіраў, пехацінцы і маракі, сапёры і артылерысты, медыкі і інтэндэнты. Але, вядома, галоўную масу людзей складала цывільнае насельніцтва.

Як толькі пачалося наступленне нямецкіх войск супраць Акманайскіх пазіцый і праціўнік пачаў бамбіць і абстрэльваць Керчанскі плацдарм, тысячы жыхароў Керчы і навакольных вёсак кінуліся шукаць сховішча ад нямецкіх бомб і снарадаў у выратавальныя каменяломні. Яны прыходзілі туды сем'ямі — жанчыны, дзеці, старыя, несучы з сабой чамаданы і клункі з пажыткамі і невялікім запасам прадуктаў. Яны прыйшлі сюды на некалькі дзён, адседзецца да таго часу, пакуль нашы войскі адаб'юць варожае наступленне, і яны зноў змогуць вярнуцца ў свае дамы. Але гэтым надзеям не суджана было збыцца — Керчанскага плацдарма больш не існавала, вораг зноў авалодаў усім узбярэжжам, і над іх галовамі ўжо хадзілі нямецкія салдаты. Мірныя жыхары апынуліся тут, у цёмных падземных норах, і лёс іх быў поўны невядомасці.

Натоўпы гэтых людзей, неарганізаваныя, прагна ловячы водгукі падзей, што адбываліся наверсе, лёгка падвержаныя паніцы, знаходзіліся ў пастаянным руху ўнутры падземнага лабірынта. Яны ўвесь час пераходзілі з месца на месца, адшукваючы родных і знаёмых, зноў губляючы іх у цемры, імкнучыся быць бліжэй да камандзіраў, шукаючы больш бяспечнае сховішча. Час ад часу сярод іх з хуткасцю маланкі разносіліся якія-небудзь трывожныя чуткі, і тады ў падзямеллях пачыналася паніка.

Маці падхаплівалі сваіх дзяцей і клункі з пажыткамі і кідаліся бегчы кудысьці ў цемру, сутыкаючыся адзін з адным, усюды чуўся дзіцячы плач, жаночыя крыкі, і ваенным з вялікай цяжкасцю ўдавалася наводзіць парадак і супакойваць гэты мітуслівы натоўп. І можна сабе ўявіць, з якімі неверагоднымі цяжкасцямі сустрэліся камандзіры, якія ўзялі ў гэтыя дні на свае плечы нялёгкі цяжар арганізацыі жыцця і абароны падземнага горада. У іх не было нават плана размяшчэння каменяломняў, яны не маглі ўлічыць усіх людзей і наладзіць забеспячэнне неабходным харчаваннем і вадой гэтага цякучага натоўпу, які бесперапынна перамяшчаўся па цёмных лабірынтах.

І ўсё ж яны зрабілі ўсё, што можна. Ужо ў пачатку баёў старшыя камандзіры, якія апынуліся ў падзямеллях, стварылі штаб абароны каменяломняў. Камандаванне гарнізонам Аджымушкая прыняў на сябе палкоўнік Павел Максімавіч Ягуноў. Гэта быў удзельнік грамадзянскай вайны, кадравы афіцэр Чырвонай Арміі, які ў 1941 годзе займаў пасаду начальніка Бакінскага пяхотнага вучылішча, а пазней змагаўся на фронце і камандаваў адной са стралковых дывізій, што знаходзілася на Керчанскім плацдарме. Саракагадовы батальённы камісар Іван Паўлавіч Парахін, вопытны палітработнік, стаў яго намеснікам па палітычнай частцы, капітан Лявіцкі — начальнікам штаба, інтэндэнт Жалтоўскі — начальнікам забеспячэння. Баявыя батальёны гэтага „палка абароны Аджымушкайскіх каменяломняў", як пазней пачаў называцца гарнізон, узначалілі танкіст падпалкоўнік Рыгор Бурмін, пехацінец палкоўнік Фёдар Верушкін і камандзір падраздзялення марской пяхоты Аркадзь Паноў. Кожнаму з батальёнаў было даручана абараняць пэўны ўчастак каменяломняў, каля ўсіх выхадаў наверх і каля спецыяльна прабітых амбразур пастаянна дзяжурылі назіраль-

ТРЫБУНА чытачоў

Беларускі гурток у Міхалове

У Міхалове існуе беларускі тэатральны гурток, які працуе ў рамах гуртка БГКТ. Належаць да яго дзяўчаты з міхалоўскага ліцэя. Цяпер падрыхтоўваюць яны беларускую п'есу „Вываражыла". Яна будзе пастаўлена ў клубе ў Пяньках.

Акрамя тэатральнага, плануюць тут арганізаваць танцавальны і харавы гурткі. Цікава, як усё будзе развівацца. Дагэтуль справы ідуць добра. У кожны аўторак адбываюцца рэпетыцыі.

Кара-кум

Крытыка памагла

Нядаўна „Ніва" апублікавала мой артыкул „Прыпынак у цэнтры Бельска", у якім пісалася, што на гэтым прыпынку няма табліцы з расписаннем язды аўтобусаў. І вось цяпер — 7 красавіка быў я ў Бельску і, калі зайшоў на прыпынак, з радасцю ўбачыў: новая табліца красуецца. Цяпер кожны пасажыр ведае, колькі трэба чакаць патрэбнага аўтобуса.

Міхал Кірылюк

МАЙ

Вясёла сонца прыгравае,
А дожджык пыл паабмывае.
Трава расце, як бы на дзіва,
Каб пашы для жывёл хваціла.

Які цяпер вясёлы май —
Жыві народ, не ўмірай!
Любуйся сонцам і расою,
Прыроды вечнаю красою.

Прыпомні ты даўнейшы май
І ворагаў не забывай,
Якія здзекі й катаванні
За пяць гадоў ты пражываў.

Майданак, Траблінка й Асвенцім —
Там людзі гора зажылі
Ад палак лютага фашыста,
Ад здзек ў зямлю яны пайшлі.

Паглянь музей у Асвенціме,
Сляза із вока паплыве.
Адных дзіцячых толькі смочкаў
Напэўна ў фуру не ўбярэш.

Не можна гэтага забыці,
Не можна даравацъ яму.
У памяці трымаці доўга
Прайшоўшую вайну.

Ставайце ўсе ў астою міра
За радасна жыццё дзяцей,
Каб весялей усім жылося
Шчасліва, но і багацей!

М. Лук'янюк

нікі, кулямётчыкі і меткія стралкі, якія пільна сачылі за кожным рухам ворага і сваім агнём прымушалі яго трымацца на невялікай адлегласці. Час ад часу гарнізон рабіў начныя вылазкі і ў рукапашных баях наносіў праціўніку немалыя страты.

У першыя дні ўдавалася больш ці менш здавальняюча вырашаць і праблемы забеспячэння падземнага гарнізона. У каменяломнях знаходзіліся прадуктовыя склады з запасамі прадуктаў харчавання. Тут, пад зямлёй, апынулася таксама некалькі дзесяткаў коней. Іх прыйшлося забіць, і мяса паступіла на кухні, арганізаваныя інтэндэнтам Жалтоўскім. Такім чынам на некаторы час абаронцы каменяломняў былі забяспечаны гарачай стравай — супам з каніны.

Аднак бяда была ў тым, што забяспечваць трэба было не толькі байцоў і камандзіраў. Засталіся без ежы тысячы жанчын, дзяцей і старых, у якіх скончыліся іх невялікія запасы. Трэба было арганізаваць харчаванне для іх. І вядома, на такую масу людзей не магло хапіць надоўга ніякіх запасаў. Запасы прадуктаў на складах хутка змяншаліся, і камандзіры заклапочана думалі аб тым, што адбудзецца ў блізкім будучым.

(Працяг будзе)

Вялікая гадавіна

У сакавіку ў Бельскім беларускім ліцэі адбылася ўрачыстая сесія, прысвечаная 85-ай гадавіне з дня нараджэння патрона нашай школы Браніслава Тарашкевіча. Памяць аб гэтым заслужаным дзеячы беларускага вызваленчага руху глыбока хаваецца ў памяці і сэрцах настаўнікаў і вучняў школы. Сесія, прысвечаная жыццю і дзейнасці Б. Тарашкевіча, датычыла таксама шырока тэмы вызваленчага руху беларусаў.

Матэрыялы да сесіі падрыхтавала група вучняў у складзе В. Якімюк і З. Трэска з IVб класа і П. Пракапюк з IVа класа. З першым дакладам выступіла М. Базылюк з III ц класа. Яго тэма „Рэвалюцыйна-вызваленчы рух на Беласточчыне ў міжваенны перыяд".

Дасягненні „Грамады", актыўным і заслужаным дзеячом якой быў Браніслаў Тарашкевіч, былі тэмай наступнага даклада, які чытала Л. Піліпюк з II ц класа. З жыццём і дзейнасцю Б. Тарашкевіча пазнаёміла Б. Базылюк з IV ц класа ў дакладзе „Палітычная і навуковая дзейнасць Браніслава Тарашкевіча".

Жыццё і дзейнасць Б. Тарашкевіча добра знаёмы вучням школы. Гэта для нас не проста прозвішча, а ідэйны і духоўны правадыр. Яго ідэалы, дзейнасць, мары — вельмі блізкія ўсёй беларускай моладзі.

Ана

Мастак Кнышынскай пушчы

У глушы Кнышынскай пушчы ў вёсцы сярод лясоў — у Ліповым Мосце жыве Ян Кішкель. Яму ўжо 76 год, стары франтавік, ляснік. Ён і мастак народны. Тут у пушчы нялёгка сустрэць такога чалавека. Калі я зайшоў да яго ў хату, ён сядзеў каля печы і маляваў чарговы ўжо пушчанскі пейзаж. Побач стаяў пейзаж з бярозай, далей стройная сасна і раскідзісты дуб. На пейзажах Кішкеля відаць стараннасць выканання і любоў да прыроды.

У Ліповым Мосце Ян Кішкель жыве ад 1922 года. Працаваў лесніком у тутэйшай пушчы. Быў гаёвым. Ад 1939 да 1945 года прымае ўдзел у барацьбе з гітлераўскім акупантам. Змагаўся на ўсходнім фронце. Свой баявы шлях пачаў у І Дывізіі Войска Польскага імя Т. Касцюшкі. Быў два разы ранены ў нагу. Раз ляжаў у шпіталі ў Маскве, а другі раз ужо ў Польшчы ў Гарваліне. Вызваляў Хэлм і Люблін. Мае Ордэн „Віртуці Мілітары" і медаль „Заслужаны на полі славы".

Пасля вайны вярнуўся ў родны Ліповы Мост. Зноў пачаў працу ў лесе. Цяпер на заслужаным адпачынку. Аб сваім замілаванні да мастацтва гаворыць: „Ніхто мяне не вучыў жывапісу. Калі жыў яшчэ ў Граеве, прабаваў маляваць акварэлямі. У Ліповым Мосце пачаў маляваць пейзажы алейнай фарбай. Кахаю гэтую прыроду і рашыў яе прыгажосць перанесці на палатно, пакінуць на памяць людзям".

Ян Кішкель з'яўляецца членам Саюза народных творцаў. Прымаў удзел у васьмі выстаўках. На некалькіх атрымаў дыпломы. Рэдка прадае свае карціны, хоць ахвотных купіць ёсць многа.

(гай)

Нядзеля ў Лазенках

Другі тыдзень сакавіка быў цёплы, сонечны. Нядзеля. Раніца гаворыць, што сёння дзень не на тое, каб сядзець дома. Так мы і падумалі, выбіраючыся ў варшаўскія Лазенкі. Не памыліліся. Ужо каля ўваходу ў парк сустрэла нас вавёрка. Яна зусім не баялася падыйсці да людзей.

Мы памалу пайшлі па сцяжынцы. Тут вока цешыць хараство дрэў. На іх ужо першыя, малюсенькія лісточкі. Трава таксама з зямлі лезе ўгару. Зелянее, можна сказаць, на вачах. Яшчэ некалькі крокаў, і мы ля цудоўнага палаца на вадзе. Ідзем мосцікам, углядаемся ў ваду, з якой усё высаджваюць носікі рыбкі. „О, якая вялікая!" — крычаць дзеці. Не толькі дзеці, але і старэйшыя не могуць наглядзецца на гэтае жыццё ў вадзе.

Сяброўка пазірае на гадзіннік, цягне мяне за руку. Яшчэ помнік Шапэна, і адчыненыя дзверы на аўтобусны прыпынак. Час вяртацца дамоў.

Ірэна В.
Студэнтка беларускай філалогіі
Варшаўскага універсітэта

Юбілей — 10 год

Гмінны цэнтр культуры ў Нараўцы запоўнілі жанчыны. Прыйшлі са Свінароў, Мінкоўкі і Забалотчыны. Падрыхтавалі цікавую ўрачыстасць у сувязі з 10-годдзем існавання іх арганізацыі. На сустрэчу з жанчынамі прыйшлі начальнік гміны і сакратар гміннага камітэта партыі. Было многа ўспамінаў і цікавых апавяданняў. За 10 год назбіралася аб чым пагаварыць.

Цікавейшыя факты з жыцця КГВ прыпомнім: 1967 г. — курс гатавання і пячэння; 1968 г. — курс падрыхтоўкі мясных вырабаў; 1969/70 г. — даклады лекара, агранома і іншых спецыялістаў плюс купля шаткаўніцы; 1971 г. — купля парнікоў; 1972 г. — заваяванне трэцяга месца ў павеце ў конкурсе „Букет гародніны"; 1973 г. — на дзень жанчын адбыўся паказ вырабаў з рыбы; 1974 г. — праца ў лесе, па адным дні кожная, выхаванне 20 цялят, курс па абслугоўванню хатніх машын, купля сталовага посуду на 80 асоб; 1975 г. — грошы за працу ў лесе былі перададзены на пабудову помніка савецкім салдатам; 1976 г. — купля новага сталовага посуду.

Многа цёплых слоў пачулі жанчыны ў свой юбілей ад начальніка гміны Ю. Навіцкага. Ён асобна падзякаваў Надзі Адамюк, пад кіраўніцтвам якой моладзь падрыхтавала мастацкую частку ўрачыстасці. СКР уручыў супольную ўзнагароду, а кожная жанчына атрымала кніжку і дыплом. Найбольш актыўныя ў гуртку гэта Ольга Беглюк, Ніна Валкавыцкая і настаўніца Надзя Адамюк.

Варта сказаць, што гурток не мае свайго кутка. Жанчыны збіраюцца па сваіх хатах. А пры так актыўнай дзейнасці ўласны куточак вельмі прыдаўся б.

Аляксандр Закройшчык

Чаму?

Па дарозе з Ляшукоў у Ляўкова ёсць аўтобусны прыпынак, які назвалі Капітаншчынай. Здавалася б, нічога тут дзіўнага. А вось назва гэтая проста пастка. Як сцвярджаюць людзі, якія жывуць каля прыпынка, ёсць многа клопатаў. Калі хто хоча ехаць у Капітаншчыну, дык паводле расписання і назвы едзе на гэты прыпынак. Выходзіць з аўтобуса, разглядаецца і не можа ўбачыць, дзе ж яна, тая вёска. Пачынае пытацца. Аказваецца, што трэба яму вярнуцца 2 кіламетры ў Ляўкова і далей яшчэ 2 кіламетры ісці пехатой, каб папасці ў Капітаншчыну. Так вось ашуквае назва. А мо хто-небудзь хутка вырашыў бы змяніць назву гэтага прыпынка на Міхнаўка?

Аляксандр Закройшчык

Два разы Тапчыкалы

Вёска Тапчыкалы ляжыць непадалёк ад Бельска. Кругом яе дарогі, і ўсе дрэнныя. У вёсцы няма святліцы. Моладзі многа і няма дзе падзецца. Суседнія вёскі маюць святліцы. Таксама справа з крамай. Ледзь пабудавалі, а ўжо хочуць адабраць. Моладзь пабудавала пляцоўку для танцаў. Калі холадна, танцуюць у паліто, а калі ідзе дождж, уцякаюць дамоў, і на тым канчаецца забава. Уся моладзь бегае па суседніх вёсках — кожную суботу на забавы бяжыць, як на пажар.

Суседкі

*

У вёсцы Тапчыкалы вельмі многа моладзі, але правесці вольны час яна не мае дзе. У вёсцы да гэтай пары яшчэ не пабудавалі святліцы. Летам дык няма яшчэ бяды, а зімой горш. Дахаты ніхто не пусціць, бо вядома, як моладзь любіць жартаваць і насмяцца. А справай пабудовы святліцы павінны зацікавіцца адпаведныя ўлады. У такой вёсцы, як Тапчыкалы, святліца павінна быць.

Васіль Асеннік

Ад рэдакцыі: Найперш спытаем у чытачоў, што вы на гэтыя дзве інфармацыі, якія пішуць аб адной і той жа справе? У вёсцы няма святліцы, моладзь не мае дзе танцаваць, улады павінны пабудаваць моладзі святліцу. Ці такі падыход да справы правільны? Справа святліц і іх ролі даспела да таго, каб рэдакцыя апублікавала спецыяльны артыкул. І ён будзе. Інфармацыі гэтыя мы даем для таго, каб разбудзіць у чытачоў крытычныя погляды, якія просім прысылаць нам. Ці моладзь, якая з'яўляецца нашай будучыняй, павінна дамагацца там, дзе трэба закасаць рукавы і зрабіць работу?!

Спосаб на мышэй

Бяда дасягнула жыхароў Студзіводаў — раёна г. Бельска. А ўсяму вінаваты мышы, якія пасяліліся ў спажывецкім кіёску нумар 13. Кіёск гэты вёў гандлёвую дзейнасць для гэтай часткі горада. Гэтыя неразумныя стварэнні нават не пахаваліся ў час санітарнай інспекцыі, якую нядаўна ў гэтым кіёску правяла камісія з бельскай станцыі санэпіду. Пасля кантролю камісія загадала выселіць мышэй — яны камісіі не спадабаліся.

Кіраўніцтва кіёска думала-думала, як гэтых непаслухмяных жыхароў злавіць, бо яны ўсё хаваліся, нарэшце вырашана было закрыць кіёск, а мышы, калі ўбачаць, што няма чаго есці і свежых тавараў не прывозяць, самі пакінуць сваю „хатку". А да таго часу жыхары Студзіводаў будуць хадзіць за пакупкамі ў крамы ў Бельск. Кожны дзень 2 кіламетры пехатой. Нават не кепска, не пашкодзіць жа пабываць на свежым паветры, па дарозе пазнаёміцца з новымі сябрамі і пабачыць, як горад мяняе сваё аблічча.

Мікалай Няплоха

Што далей?

У мінулым годзе ў Крывяцічах згарэла каля 30 га маладога лесу. Мінуў год, і нічога там не рабілася. Пажарышча парасло зеллем і травой. 30 га — гэта не малы шмат зямлі, ды нявыкарыстанай. А што на гэта надлясніцтва ў Бельску? Трэба ж як найхутчэй пасадзіць на гэтым месцы новы лес.

Іван Кірызюк

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да артыкула „АДНАВІЛІ", „Ніва" № 12/1099 ад 20 сакавіка 1977 года.

Адказвае: ГМІННАЯ СПУЛДЗЕЛЬНЯ Ў МІХАЛОВЕ.

Stosownie do zamieszczonego artykułu prasowego informujemy, że w związku z remontem bieżącym i modernizacją restauracji, w okresie malowania kuchni, były kłopoty z prawidłowym zaopatrzeniem baru uniwersalnego i jadłodajni. Podyktowane to było poważnym ograniczeniem zdolności przerobowej kuchni.

Wychodząc jednak z założenia, że całkowite wstrzymanie działalności gastronomicznej na czas remontu, spowodowałoby jeszcze większe skutki społeczne staraliśmy się pogodzić prowadzenie ograniczonej działalności gastronomicznej równolegle z pracami remontowymi. W związku z powyższym zaopatrzenie w/w placówek gastronomicznych odbiegało od normy. Znalazło to również odbicie w przedmiotowym artykule.

Reasumując stwierdzamy jednak, że działalność gastronomiczna jako taka była prowadzona a występujące niedobory nie miały charakteru ciągłego. Niemniej jednak przy następnym remoncie uwagi zawarte w artykule będą miały odbicie w podejmowanych decyzjach organizacyjnych tak by społeczeństwo Michałowa nie odczuło skutków prowadzonych prac modernizacyjnych.

W chwili obecnej zakład jest oddany do użytku publicznego. W związku z tym zapraszamy wszystkich chętnych do korzystania z usług naszej gastronomii. Wyrażamy nadzieję, że opinie konsumentów będą teraz zgoła odmienne.

Zarząd
(podpis nieczytelny)

Да публікацыі „КАЛІ БУДУЦЬ ТРАТУАРЫ?", „Ніва" № 13 (1100) ад 27 сакавіка 1977 года.

Адказвае: НАЧАЛЬНІК ГМІНЫ Ў БЕЛЬСКУ.

W odpowiedzi na notatkę prasową pt. „Kiedy będą chodniki?" zamieszczoną w tygodniku „Niwa" z dnia 27 marca 1977 roku uprzejmie informujemy, że budowa chodników we wsi Hołody jest uwarunkowana od otrzymania środków finansowych na ten cel.

Ponieważ Urząd Gminy własnych środków finansowych nie posiada w wystarczającej wysokości na zabezpieczenie potrzeb tutejszej gminy, w miesiącu marcu bieżącego roku Urząd Gminy wystąpił do Oddziału Wojewódzkiego PZU o przyznanie z funduszy prewencyjnych jednego miliona złotych z przeznaczeniem m.in. na budowę chodników we wsi Hołody. W roku bieżącym zlecono również opracowanie dokumentacji kosztorysowo-technicznej na budowę chodników.

W związku z powyższym budowa chodników we wsi Hołody może być realizowana w roku przyszłym po uwzględnieniu powyższych zadań w planie społeczno-gospodarczego rozwoju gminy Bielsk Podlaski na 1978 rok.

W roku 1976 budowa chodników we wsi Hołody nie była przewidziana planem.

Naczelnik Gminy
mgr inż. Jerzy Kalina

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

МАТЫВАЦЫЯ

Нейк я занёс у журнал „Падрастаючае пакаленне" сваю новую казку „Рабая Курачка".

Літкансультант тав. К. Ч. Дубенка прыняў мяне, як бацька, як сын, як найраднейшы чалавек.

— Дарагі дружа, ваша казка, бясспрэчна, дыхае шэдэўрам, толькі ў ёй крыху... сёе-тое не ўматывавана. Вы пішаце, што дзед тое курынае яечка біў, біў — не разбіў, баба біла, біла — не разбіла. І толькі аж мышка разбіла... Такая дробная істота, як мыш, не магла практычна разбіць такое моцнае яйка. Тут трэба нейкую саліднейшую жывёліну...

— Кот, свіння, або карова з дзедава-бабінай гаспадаркі, — радасна здагадаўся я.

— Шырэй, калега, думайце, — міла ўсміхнуўся літкансультант.

— Насарог або гіпапатам з трапічнай фауны... — разгублена глянуў я ў мудрыя кансультанцкія вочы.

— Вы не зусім прапашчы аўтар... Памалу намацваеце сцежку ў нетрах сучаснага інтэлектуалізму. А трэба глыбей, мой голубе...

— Афрыканскі слон... Не! Дагістарычны мамант! — выгукнуў я ў экстазе творчай нецярплівасці.

— Гэтым разам вы ўжо бліжэй да ісціны. Але не шкодзіла б на ганаровую місію разбіваць яйкі пакадаць героя ў маштабах больш-менш эпахальных, глабальных, магічных, нават, э-э, эральных.

— Бронтазаўр!!! З кайназайскай эры! — выбухла ў мяне такое небывалае прасвятленне, што аж азарыла з галавы да ног майго літкансультанта.

— Цудоўна! — урачыстым тонам сказаў тав. К. Ч. Дубенка. — Нашы думкі поўнасцю скангеніяліліся.

Мінуў месяц, і мая казка ўбачыла свет.

Так я выбіўся ў інтэлектуалы.

Аляксандр Кізім

ЯШЧЭ І ТАК АБЕДАЮЦЬ

Прыйшоў аднойчы Кастусь з работы і адразу ж за стол — абедаць.

Падала жонка міску баршчу. А ён яшчэ не паспеў і лыжкі да роту паднесці, як ужо крычыць:

— Зноў перасаліла!

Схапіў міску і цераз акно шпурнуў, каб суседзі бачылі.

Жонка, не доўга думаючы, за гаршчок з кашаю — і ўслед за міскаю.

— Ты што? Блёкату наелася?! — ачмурэў Кастусь.

— Гледзячы хто, — адказала. — Я падумала, што ты і кашу на двары будзеш есці.

НІЎКА

БОЛЬШ НЕ САПСУЮЦЬ

— *Вашы майстры мне сапсавалі касцюм,* — *гаворыць старшыня Аглаблёвіч дырэктару Задрыпатэльзе Чык-Чыкоўскаму.*

— *Прабачце, больш такога не будзе,* — *апраўдваецца Чык-Чыкоўскі.*

— *Вы даеце гарантыю?*

— *Не! У нас кожную рэч псуюць толькі адзін раз.*

ГУМАР З

РЭЦЭПТ

Пасля правалу на ўсходнім фронце Гітлер захварэў. Хвораму выпісалі доктара, вядомага прафесара з Вены. Устанавіўшы дыягназ хваробы, доктар прыпісаў хвораму глыбокія ванны.

— Як лячыць хворага? — пытаецца прыслуга ў доктара.

— Звычайна, — адказаў доктар. — У ванну хворага трэба тры разы акунуць і два разы выняць.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Жонка. Герберт, памятай, што тормаз знаходзіцца справа. Ой, а можа злева... І ўвогуле...

Муж. Хопіць балабоніць. Твая справа толькі сядзець і ветліва ўсміхацца паліцэйскім.

* * *

— Я змясціў у вашай газеце аб'яву аб прапажы майго сабакі, абяцаючы вялікую ўзнагароду. Ці ёсць якія-небудзь звесткі?

— Цяжка адказаць на ваша пытанне. Пасля вашай аб'явы ўсе рэдактары і рэпарцёры пабеглі шукаць сабаку.

* * *

— Ну, як ваш інкубатар, які вы купілі ў мінулым годзе?

— Мне здаецца, што ўсё ў парадку. Але мяне непакоіць тое, што ён яшчэ не знёс ніводнага яйка.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

На просьбе Яна Врублеўскага з Бельска змяшчаем песню

ŻOŁNIERZ LUBI ŚPIEWAĆ

słowa: Stefan Mrowiński
muzyka: Adam Skorupka
śpiewają Trubadurzy

Była wierna, jak żona,
Piękna, jak panna młoda
była wiosną, jesienią i latem.
Pot ścierała nam z czoła,
otwierała ramiona,
pod mundurem chowała się czasem.

Żołnierz lubi śpiewać,
żołnierz śpiewać chce.
O dziewczynie swojej,
i o sobie też.
Żołnierz lubi śpiewać,
każdy o tym wie.
Bez piosenki w wojsku
żołnierzowi źle.

Była z tobą lotniku
i z saperem po cichu,
i na okręt podwodny się wkradła.
Nie do wiary jak mogła
taka zawsze być hojna,
nawet w marszu piechotę podparła.

Żołnierz lubi śpiewać...

Jak tak spojrzeć dokoła,
dziwnie cicho od czoła
chociaż w oczach żołnierzy tęsknota.
By ich nagle dopadła,
wydobyła głos z gardła
i szalona, wyrwała się z koszar.

Żołnierz lubi śpiewać..., itd.

МОЙ БЫЛЫ СЯБРА

Не, я не аматар уладкоўваць свае справы, карыстаючыся знаёмствамі. А што датычыцца Івана Нічыпаравіча, то я звярнуўся да яго выпадкова.

— Ад каго ж, — пытае гаспадар кабінета, выслухаўшы мяне ўважліва, — ад каго, кажаш, залежыць рашэнне тваёго пытання?

— Ад вас, — адказваю. — Калі б, — працягваю, — нехта іншы мог разабрацца, я не стаў бы вас турбаваць...

— Разумееш, — задуменна працягвае ён. — Нават і не ведаю, як тут выкруціцца. Вось калі б вырашэнне пытання залежыла не ад мяне, усё было б значна прасцей. Я пазваніў бы таму таварышу, ад якога залежыла б вырашэнне гэтага пытання, і пытанне было б вырашана. А так, сам падумай: ну, уладкую я гэту справу... Што іншыя скажуць? Вось, скажуць, калі прыяцель...

— Ну дык і што, — пярэчу я, — што ж тут дрэннага, што мы прыяцелі?

— Вядома, нічога такога дрэннага ў гэтым няма. Але ўсё ж... Балбатня пойдзе. Ведаеш што? Успомні ты сярод сваіх знаёмых такога, якога я таксама ведаў бы. І няхай ён за цябе папросіць. І я табе адразу ж уладкую гэту справу.

Іван Дзіярдзіеў

ДОМ ТАКІ

— Непрыгожы дом ты намаляваў, сынок!

— Ці ж я вінаваты, што дом стары.

Рэстаўратар за працай.

...Аб голым каралю гаварылі: „Гэты за словам у кішэнь не палезе".

Часы мяняюцца...

Уплыў крытыкі

Ён рыбы не лавіў у моры,
Па полю трактар не вадзіў,
Не працаваў ён у канторы —
Драмаў ці проста лынды біў.
Але ў месяц раз спяшаўся
Зарплату атрымаць у касе.
Ды вось аднойчы за ўсё гэта
Яго і „прабрала" газета.
І тут пакрыўджаны герой
Прадстаў істотаю другой:
Запалу поўны і старання
Пёк скаргі
з рання
да змяркання.
Збрабіў у гадзіну аж тры туры:
Суд — юрыст — пракуратура.
Па пошце дзесяць абвярджэнняў
Ён разаслаў за пяць імгненняў,
Давёдак шэсць сабе дастаў,
Сем міжгародніх заказаў
Размоў.
І двойчы грымнуў громам
У кабінетах главкома.
І ўсе аж ахнулі:
„Ну, проста глянуць міла,
Як чалавека крытыка змяніла!"

Ф. Кота

Курʼёзы

БАНДЫТЫ ПАТРАБУЮЦЬ ЗАКОННАСЦІ...

Самая буйная і шырока вядомая ў Японіі банда Ямагуці-гумі, якая налічвае 10 тысяч гангстэраў, звярнулася ў паліцыю і ў Асацыяцыю па папярэджванню злачынстваў з пісьмом-пратэстам. Гангстэры абураюцца, што іх называюць гангстэрамі, „антыграмадскай групай", не прызнаюць за імі „асноўных чалавечых правоў". Іх, бачыце, крыўдзяць уладальнікі дамоў і гаражоў, не хочуць даваць ім прытулак...

Хоць у канстытуцыю запісвай: за кожным грамадзянінам краіны замацоўваецца права ашукваць, шантажыраваць, рабаваць і забіваць...

ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ ЖАНОЧАГА КАВАРСТВА

Нядаўна ў Сан-Францыска адбыўся кніжны аўкцыён. Было распрададзена 1300 рэдкіх старадаўніх кніг. Самай каштоўнай аднадушна была прызнана тоўстая кніга пад назвай „Сто інтымных парад дзяўчатам на выданні". Яе купіў 35-гадовы халасцяк, які адмовіўся назваць сваё імя. „Я зразумеў, што зрабіў ракавую памылку, — сказаў ён праз некалькі дзён карэспандэнту „Інтэрнэшнл геральд трыбюн". — Той, хто прачытае гэту кнігу, ужо ніколі не ажэніцца. Гэта сапраўдная энцыклапедыя жаночага каварства. Ніводнаму мужчыну і ў галаву не прыйдзе, як яны спрытна нас абкручваюць".

Смейся з намі

Каб жыць прыгожа, патрэбны дзве рэчы: чорны ход і запасны выхад.